

Briselē, 2025. gada 16. jūlijā
(OR. en)

11690/25

CADREFIN 90
RESPR 21
POLGEN 81
FIN 877

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2025. gada 16. jūlijs
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2025) 570 final
Temats:	KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, EIROPADOMEI, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI Dinamisks ES budžets nākotnes prioritātēm – daudzgadu finanšu shēma 2028.–2034. gadam

---

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2025) 570 final.

Pielikumā: COM(2025) 570 final

Briselē, 16.7.2025.
COM(2025) 570 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, EIROPADOMEI,
PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN
REĢIONU KOMITEJAI**

**Dinamisks ES budžets nākotnes prioritātēm – daudzgadu finanšu shēma 2028.–
2034. gadam**

{SWD(2025) 570 final} - {SWD(2025) 571 final}

1. IEVADS

Daudz gadu finanšu shēma 2028.–2034. gadam būs daudz kas vairāk nekā tikai finanšu plāns. Tā būs stratēģisks paziņojums par Savienības kolektīvo politisko mērķi nākamajā desmitgadē īstenot savas prioritātes un stingri un vienoti rīkoties pasaules arēnā. ES budžets ir Savienības dzinējspēks, kas atkal un atkal ir pierādījis savu pārveidojošo ietekmi kā investīciju un izaugsmes virzītājs un spēcīga Eiropas solidaritātes izpausme. Pēdējos piecos gados vien ES budžets ir palīdzējis glābt cilvēku dzīvību un aizsargāt iztikas līdzekļus pandēmijas laikā, tas ir ļāvis Savienībai pārvarēt enerģētikas un piegādes ķēdes krīzes un uz tā ir balstījies Savienības nelokāmais atbalsts Ukrainai.

Ir pienācis laiks veidot neatkarīgāku Eiropu, jo Savienība nevar paļauties tikai uz citiem, lai nodrošinātu savu ilgtermiņa drošību un labklājību. Krievijas agresijas karš, kas notiek pie Savienības robežām, ģeopolitiskā nestabilitāte plašākā mērogā un globālo tirdzniecības attiecību traucējumi ir dramatisks trauksmes signāls Eiropai. Minētie aspekti ir likuši mums atkārtoti izvērtēt mūsu stratēģiskās prioritātes un steidzami rīkoties, lai samazinātu atkarību un novērstu neaizsargātību pret daudziem un dažādiem mūsu drošības un dzīvesveida apdraudējumiem. Tādēļ no jauna jākoncentrējas uz konkurētspēju, drošību, aizsardzību, migrāciju, pārtikas nodrošinājumu un stratēģisko autonomiju, kā arī uz mūsu gatavību turpmākai Savienības paplašināšanai. Minētais ir pastiprinājis mūsu apņemšanos ievērot principus un vērtības, kas vieno Eiropu un padara Savienību par stabilitātes un progresa vaduguni nemiera pilnā pasaulē.

Tas, ka ņemam mūsu kopīgo nākotni savās rokās, nozīmē, ka Savienībai ir vajadzīgs vērienīgs budžets lieluma un plānojuma ziņā. Šāds budžets ir vajadzīgs, lai radītu iespējas pašreizējām un nākamajām eiropiešu paaudzēm un sniegtu palīdzību tiem, kam tā nepieciešama; tas ir vajadzīgs, lai aizstāvētu mūsu stratēģiskās intereses un vērtības; tas ir vajadzīgs, lai izmantotu vienotā tirgus potenciālu un ieviestu jaunas tehnoloģijas izaugsmes un inovācijas veicināšanai; tas ir vajadzīgs, lai sasniegtu mūsu klimata mērķus un atbalstītu uzņēmumus, it īpaši mazos uzņēmumus, un iedzīvotājus pārejā uz bezemisiju ekonomiku; tas ir vajadzīgs, lai aizsargātu vidi, saglabātu mūsu dabas resursus, veicinātu apritīgumu un stiprinātu Eiropas konkurētspēju un noturību, tostarp ūdensapgādes noturību; tas ir vajadzīgs, lai garantētu mūsu kolektīvo drošību, atgūtu Eiropas konkurences priekšrocības, stiprinātu ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju un pārvaldītu demogrāfisko tendenču sekas; tas ir vajadzīgs, lai stiprinātu ES ārējās robežas un nodrošinātu Šengenas zonas labu darbību; tas ir vajadzīgs, lai izmantotu vēsturisko iespēju, ko sniedz paplašināšanās, un vēl vairāk stiprinātu Savienību; un šāds budžets ir vajadzīgs, lai veidotu stratēģiskas globālas partnerības, kuras padara Savienību par spēcīgu un uzticamu dalībnieci pasaules arēnā un kuru pamatā ir noteikumos balstītas starptautiskās tirdzniecības principi.

Eiropai tagad jārikojas citādi – un ES budžets nav izņēmums šajā kontekstā. Pieaugošas ģeopolitiskās un ekonomiskās nenoteiktības laikā uz Savienību tiek liktas milzīgas cerības, ka tā radīs atbildes virknei problēmu, ar kurām saskaras vairākas paaudzes. Vajadzības ir lielākas nekā jebkad, un ES budžeta apmēram jābūt samērīgam ar Savienības aizvien lielākajiem pienākumiem. Taču resursi ir ierobežoti. Valstu budžeti ir noslogoti, un ar tiem vien nevar atrisināt pārrobežu mēroga problēmas. Nākamajos gados būs jāatmaksā kopīgie aizņēmumi, ar kuriem tiek atbalstīts atveseļošanas instruments *NextGenerationEU*. Tas nozīmē, ka mums pilnībā jāizmanto katrs ES budžetam atvēlētais euro, lai veiktu investīcijas jomās, kurās ES pievienotā vērtība ir vislielākā, un lai piesaistītu publiskās un privātās investīcijas.

Savienībai ir vajadzīgs vērienīgāks budžets, kas ir vienkāršāks, elastīgāks un stratēģiskāks. Un pats svarīgākais ir tas, ka ES budžets sniedz rezultātus. Tāds ir viennozīmīgais vēstījums, kas gūts Komisijas rīkotajās plašajās sabiedriskajās apspriešanās par nākamo daudzgadu finanšu shēmu¹, ieteikumos, kuri formulēti īpašas Eiropas pilsoņu panelīdiskusijas ietvaros², un plaša mēroga informatīvajos pasākumos, kas notikuši Eiropas, valstu, reģionālā un vietējā līmenī. Tagad ir pienācis laiks īstenot praksē šīs atziņas un nodrošināt Savienībai mūsdienīgu budžetu, kas atbilst strauji mainīgās pasaules prasībām.

Pieredze liecina, ka elastīgums ir ļoti svarīgs. Daudzgadu finanšu shēma nodrošina stabilitāti un paredzamību, kā rezultātā ES budžets kļūst tik iedarbīgs ilgtermiņa investīciju virzītājspēks. Taču nedrošā un nestabilā pasaulē ES budžetam ir arī jābūt daudz spēcīgākai strukturālajai spējai, lai varētu pielāgoties negaidītam notikumu pavērsienam. Budžeta reakcija uz krīzēm un mainīgajām vajadzībām pārāk bieži ir bijusi *ad hoc* un improvizēta. Tas nav stabils pamats ilgtermiņa politikai. Tādēļ Komisija ierosina dinamiskāku budžetu, kas būtu labāk pielāgots gan zināmajiem, gan nezināmajiem faktoriem. Eiropas Parlamenta un Padomes loma budžeta virzīšanā vienmēr nodrošinās augsta līmeņa politisko uzraudzību, pārredzamību un demokrātisko pārskatatbildību.

Komisija pieliek vēl nebijušas pūles, lai padarītu Eiropu vienkāršāku – tam jāatspoguļojas arī ES budžetā. Sabiedriskās apspriešanas ir apstiprinājušas to, ka ES finanšu programmas ir kļuvušas pārāk sadrumstalotas, jo ir konstatējama pārklāšanās, nepilnības un atšķirīgi noteikumi. Tas rada neskaidrības un samazina pieklūstamību, elastīgumu un ietekmi. Komisija ierosina racionalizēt un saskaņot ES finanšu programmas, kā rezultātā būs daudz vienkāršāk apzināt finansējuma iespējas un izmantot sinerģiju, un tiks izveidots racionāls, pārredzams un saskaņots budžets, kas nāk par labu visiem eiropiešiem.

Nākamais ES ilgtermiņa budžets ir iespēja vēlreiz apstiprināt Eiropas apņemšanos sasniegt mūsu kopīgos mērķus un vērtības. Komisijas priekšlikumi ir izstrādāti tā, lai nodrošinātu, ka mūsu politiskās prioritātes virza ES ieguldījumus, tādējādi panākot labākus rezultātus, nekā dalībvalstis varētu sasniegt vienas pašas. Komisijas priekšlikumu pamatā ir tiesiskuma ievērošana, un tie atspoguļo stingru apņēmību nodrošināt to, ka ES līdzekļi tiek izlietoti pareizi un atbilst augstākajiem pareizas finanšu pārvaldības standartiem.

2028.–2034. gada laikposmam Komisija ierosina vērienīgu budžetu 1,98 triljonu EUR apmērā, kas atbilst 1,26 % no ES NKI. Savienība var sasniegt savus mērķus tikai tad, ja tai ir atbilstošs budžets. Šis budžets ļaus Savienībai izmantot instrumenta *NextGenerationEU* sniegto impulsu un pildīt tai uzticētos uzdevumus un pienākumus.

ES budžeta finansēšanas modernizācija ir ļoti svarīga šīs paketes daļa, un tā ļaus nodrošināt stabilas valstu iemaksas, neraugoties uz budžeta apjoma pieaugumu. Vērienīga budžeta, kas koncentrēts uz Eiropas prioritātēm, pamatā vajadzētu būt modernākai, Eiropas līmeņa ieņēmumu sistēmai. Tādēļ Komisija ierosina uzlabotu, jaunu pašu resursu paketi, kurā ietvertas korekcijas salīdzinājumā ar 2023. gada priekšlikumu par jauniem pašu resursiem, kā arī papildu varianti pašu resursu iegūšanai. Minētās paketes radītie ieņēmumi ļaus izveidot ES budžetu atbilstīgi tā mērķiem, vienlaikus izpildot Savienības saistības atmaksāt *NextGenerationEU* aizņēmumus.

---

¹ [Nākamais ES ilgtermiņa budžets \(DFS\) – ES finansējuma izpilde dalībvalstīs un reģionos.](#)

² [Eiropas pilsoņu panelīdiskusija par jauno Eiropas budžetu – Eiropas Komisija.](#)

Daudzgažu finanšu shēma 2028.–2034. gadam ir unikāla iespēja pārveidot mūsu ilgtermiņa budžetu tā, lai tas atbilstu pastāvīgi mainīgas pasaules prasībām. ES budžets un kopējās rīcībpolitikas, ko tas atbalsta, ir daļa no mūsu Savienības struktūras. Pamatprincipi un mērķi, kas veidojuši ES budžetu kopš tā ieviešanas, nemainīsies. Taču izaicinājumi, ar kuriem saskaras Savienība, ir tik nozīmīgi, ka vairs nav iespējams nerīkoties. Padarot ES budžetu un tā programmas vienkāršāku, elastīgāku un stratēģiski pielāgotu mūdienu un nākotnes prioritātēm, mēs nodosim Savienības rīcībā to moderno budžetu, kas tai vajadzīgs, lai aizsargātu Eiropas iedzīvotājus, palīdzētu Eiropas uzņēmumiem attīstīties un stiprinātu Eiropas sociālo modeli; un lai mudinātu cilvēkus, pētniekus un uzņēmumus gan Eiropas Savienībā, gan ārpus izdarīt izvēli par labu Eiropai.

Īsi sakot – veidot neatkarīgu Eiropu, kas var pati lemt par savu likteni.

2. ES BUDŽETS – ES PRIORITĀŠU ĪSTENOŠANA

Jaunais ES budžets būs **uz politiku balstīts budžets**. Nākamās paaudzes ES finanšu programmām ir jāveido vienots veselums, lai tās varētu mijiedarboties nolūkā pacelt Eiropas sadarbību uz nākamo līmeni tādās prioritārās jomās kā konkurētspēja, drošība, dekarbonizācija un ilgtspēja, kā arī ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija. Pārstrādātā ES budžeta programmas ir izveidotas tā, lai tās būtu savstarpēji papildinošas, ļaujot apvienot resursus Eiropas prioritāšu atbalstam gan Savienībā, gan visā pasaulē.

I. Labklājības, ilgtspējas un drošības veicināšana – īpaši šim nolūkam pielāgotas investīcijas un reformas, izmantojot valstu un reģionu partnerības plānus

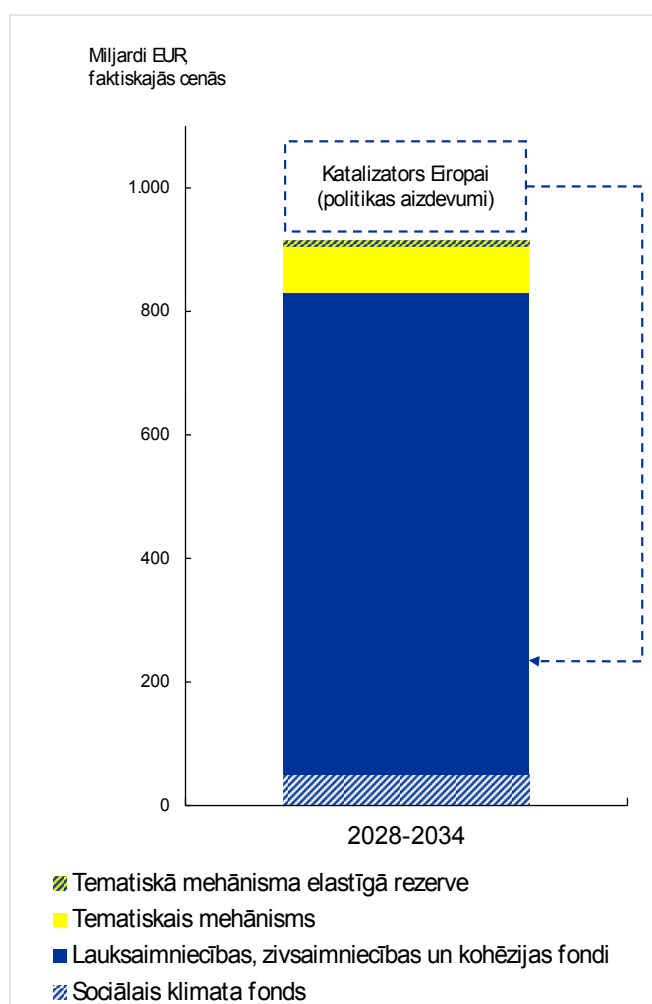

Valstu un reģionu partnerības plānos dalībvalstu un reģionu īstenotie ES līdzekļi tiks apvienoti saskaņotā un pielāgotā plānošanas procesā, kas pilnībā atbilst Savienības kopīgajām prioritātēm. Minētie plāni maksimāli palielinās katra euro ietekmi, nodrošinās

lielāku elastīgumu, lai pielāgotos reģionālajām un vietējām vajadzībām, un vienkāršos noteikumus, kas jāievēro dalībvalstīm un reģioniem.

Jaunie valstu un reģionu partnerības plāni, kas aptver investīcijas un reformas, balstīsies uz ievērojamajiem Eiropas kopējo rīcībpolitiku īstenošanā panāktajiem rezultātiem un padarīs tās iedarbīgākas un ietekmīgākas. Partnerības palielinās sinerģiju starp pašreizējām rīcībpolitikām Eiropas prioritāšu atbalstam, stiprinot ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju. Turklāt minētās partnerības sekmēs ES rīcību, kuras mērķis ir likvidēt šķēršļus iekšējā tirgū. Ar 865 miljardu EUR lielu finansējumu (ieskaitot 50 miljardus EUR no Sociālā klimata fonda) plāni nodrošinās pastāvīgu atbalstu Eiropas kopīgajām rīcībpolitikām, īstenojot modernizētu pieeju.

Valstu un reģionu partnerības plānu finansējums 2028.–2034. gadā

Partnerības plāni būs balstīti uz Eiropas prioritātēm, taču tie būs pielāgoti dalībvalstu un reģionu īpašajām vajadzībām. Plāni reaģēs uz galvenajām konstatētajām prioritātēm un problēmām, tostarp tām, kas apzinātas Eiropas pusgada ietvaros. Plānus izstrādās partnerībā ar valsts un reģionālā līmeņa iestādēm, un tās būs atbildīgas par tiem. Jaunajā īstenošanas sistēmā tiks ņemta vērā dalībvalstu daudzveidība, piedāvājot tām elastību, lai tās, kā paredzēts spēkā esošajos noteikumos, varētu izstrādāt valsts, nozaru un – vajadzības gadījumā – reģionālās un teritoriālās sadaļas atkarībā no katras dalībvalsts konstitucionālajām struktūrām un tradīcijām. Ar minētajiem plāniem visās ES politikas jomās tiks sniegts mērķorientēts

atbalsts steidzamām vajadzībām, piemēram, tādām kā izaicinājumi, ar ko saskaras austrumu pierobežas reģioni, kurus visvairāk ietekmē Krievijas agresijas karš pret Ukrainu. Kopumā partnerības būs mazākā mērā preskriptīvas attiecībā uz to, kā sasniegt kopīgos mērķus, bet gan prasīgākas attiecībā uz to, kas ir jāsasniedz, vienlaikus nodrošinot pilnīgu subsidiaritātes principa ievērošanu.

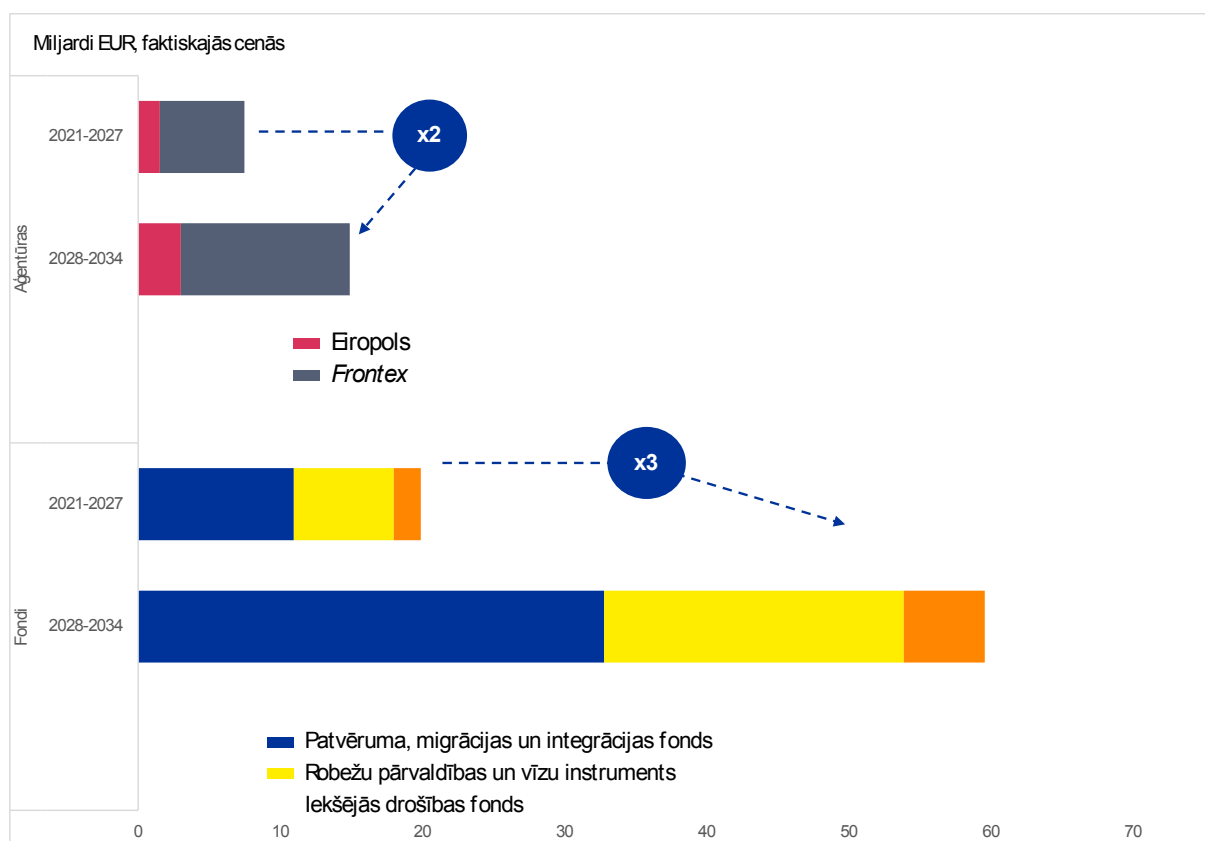
Valstu un reģionu partnerības plānos tiks apvienoti esošie 14 fondi, un tie nodrošinās saskanību un kopīgu plānošanu starp tiem, vienlaikus ņemot vērā to specifiku. Tas racionalizēs sarežģītus plānošanas procesus, saīsinās ilgstošas validēšanas procedūras un pavērs jaunas iespējas sinerģijai.

- **Lauksaimniecība un lauku apvidi arī turpmāk būs prioritāte, stiprinot ES stratēģisko autonomiju, pārtikas nodrošinājumu un ilgtspēju.** Partnerības paver iespēju kopējai lauksaimniecības politiku virzīt uz vienkāršāku, mērķorientētāku un iedarbīgāku politikas satvaru, lai rastu pareizo līdzsvaru starp stimuliem, investīcijām un noteikumiem. Lauksaimniekiem arī turpmāk būs prognozējamība un stabilitāte attiecībā uz ienākumu atbalstu no ES budžeta, vienlaikus viņiem būs papildu iespējas veikt investīcijas un kopīgas darbības lauku apvidos. Dalībvalstis varēs panākt sinerģiju, lai labāk risinātu problēmas, ar kurām saskaras lauksaimnieki un lauku kopienas, paverot iespējas gados jauniem lauksaimniekiem un veicinot paaudžu nomaiņu, vienlaikus garantējot ilgtermiņā pārtikas nodrošinājumu. Eiropas Savienība pastiprinās ES lauksaimniecības produktu reklāmu, lai radītu jaunas tirgus iespējas. Laikā, kad lauksaimniecības tirgos pieaug nenoteiktība, Eiropas Savienība tirgus traucējumu gadījumos aizsargās lauksaimniekus un stabilizēs tirgus, izmantojot Vienotības drošības tīklu.
- **Kohēzijas politika, kuras centrā būs reģioni, tiks stiprināta un modernizēta,** un tā turpinās ievērot savus pamatprincipus – partnerību, daudzlīmeņu pārvaldību un konkrētai vietai pielāgotu rīcību. Kohēzijas politika darbosies sinerģijā ar citām rīcībpolitikām un gūs labumu no lielākas ietekmes mērķorientētu investīciju un reformu rezultātā, vienlaikus tā turpinās veicināt saliedētāku Eiropu, nodrošinot to, ka visiem eiropiešiem neatkarīgi no viņu dzīvesvietas ir pieejamas ekonomiskās iespējas un augstāka dzīves kvalitāte. Kohēzijas politika palīdzēs mazāk attīstītajiem reģioniem pārvarēt atpalcību un sasniegt taisnīgas pārkārtošanās reģionu līmeni, lai nodrošinātu to, ka neviens netiek atstāts novārtā. Kohēzijas politikas ietvaros liela uzmanība tiks veltīta tālākajiem reģioniem, atzīstot šo reģionu unikālos izaicinājumus un potenciālu.
- **Eiropa ir tikai tik spēcīga, cik lielas iespējas ir tās iedzīvotājiem, tādēļ plānu centrā būs atbalsts cilvēkiem un Eiropas sociālajam modelim. Valstu un reģionu partnerības plāniem tiks piemērots sociālais mērķrādītājs 14 % apmērā, lai novirzītu ievērojamas investīcijas Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanai, atbalstot kvalitatīvas darbvietas, prasmes, sociālo iekļaušanu un mājokļu jautājumu visās dalībvalstīs, reģionos un nozarēs.**
- **Partnerības nodrošinās to, ka ES atbalsts problēmu novēršanai migrācijas, robežu pārvaldības un drošības jomā ir pielāgots katras dalībvalsts un tās reģionu vajadzībām.** Saikne starp reformām un investīcijām nozīmēs to, ka dalībvalstīm būs spēcīgāki stimuli īstenot Migrācijas un patvēruma paktu un ES iekšējās drošības stratēģiju. ES mehānisms nodrošinās elastīgu un kopīgu ES reakciju uz neatliekamām vajadzībām un jauniem izaicinājumiem.

- **Zivsaimniecībai arī turpmāk būs vitāli svarīga loma piekrastes kopienās un ekonomikā.** Ar partnerībām tiks veidota ciešāka saikne starp ES zivsaimniecības un okeānu politiku, kohēzijas politiku un kopējo lauksaimniecības politiku, lai tādējādi sniegtu lielāku atbalstu zvejniekiem, vienlaikus palīdzot stimulēt tādas saimnieciskās darbības kā akvakultūra, tūrisms un kuģniecība, radot jaunas darbvietas un uzlabojot dzīves apstākļus piekrastes reģionos.

Valstu un reģionu partnerība plāni kopā ar citām ES programmām palīdzēs Savienībai turpināt pildīt mūsu apņemšanos, proti, līdz 2050. gadam dekarbonizēt Eiropu. Plānā atbalstītās investīcijas un reformas veicinās inovāciju, palielinās noturību pret klimata pārmaiņu ietekmi, uzlabos savienotību un palīdzēs Eiropai kļūt enerģētiski neatkarīgākai. Tās palīdzēs uzņēmumiem un iedzīvotājiem visās Savienības daļās pārvarēt izaicinājumus un izmantot iespējas saistībā ar pāreju uz tīru ekonomiku, vienlaikus nodrošinot, ka neviens netiek atstāts novārtā.

Finansējums migrācijai un robežu pārvaldībai 2028.–2034. gada budžetā

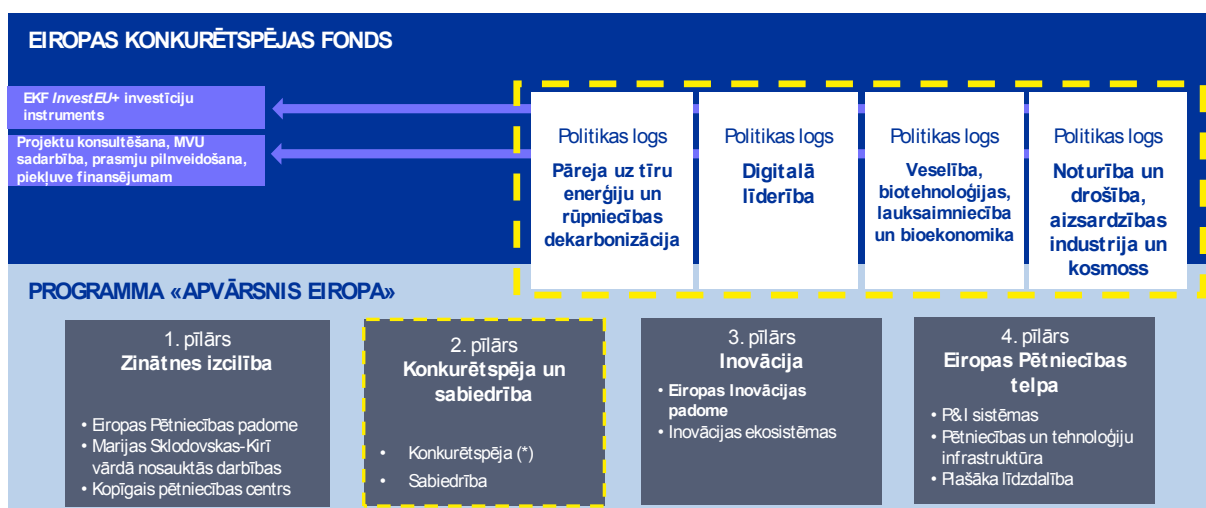
Uz rezultātiem orientēta īstenošana un savstarpēji pastiprinošu investīciju un reformu apvienošana radīs lielāku ietekmi un vairo ieguldīto līdzekļu atdevi. Maksājumi būs atkarīgi no investīciju un reformu atskaites punktu un mērķrādītāju, kas saistīti ar saskaņotajām prioritātēm, izpildes. Paredzams, ka šādā veidā tiks ātrāk un efektīvāk nodrošināts finansējums un sasniegti rezultāti. Tādējādi galvenā uzmanība tiks veltīta tam, kas ir svarīgs – ES izdevumu rezultātiem. Stingra revīzijas un kontroles kārtība nodrošinās to, ka partnerības plāni tiek īstenoti saskaņā ar visaugstākajiem pareizas finanšu pārvaldības standartiem.

Tiesiskuma principu un Pamattiesību hartas ievērošana nav apspriežams jautājums. Nosacītības regula³ arī turpmāk tiks piemērota visam ES budžetam (sk. 5. iedaļu). Valstu un reģionu partnerības plāni stiprinās saikni starp ziņojumā par tiesiskumu ietvertajiem ieteikumiem un finansiālo atbalstu. Gadījumā, kad dalībvalsts zaudē līdzekļus pastāvīgu tiesiskuma vai Pamattiesību hartas pārkāpumu dēļ, minētie līdzekļi būs pieejami izmantošanai – tiešā vai netiešā pārvaldībā – programmās, jo īpaši tādās, kuras palīdz atbalstīt Eiropas demokrātiju, pilsonisko sabiedrību, Savienības vērtības vai cīņu pret korupciju.

ES mehānisms atbalstīs īstenošanu valsts un reģionālā līmenī. Ar mehānismu tiks atbalstītas darbības, ko var efektīvāk īstenot Savienības līmenī, papildinot dalībvalstu un reģionu īstētos projektus. Tas ietver Savienības ekskluzīvo kompetenču īstenošanu tādās jomās kā, piemēram, jūras bioloģisko resursu saglabāšana saskaņā ar kopējo zivsaimniecības politiku, okeānu politikas atbalstīšana, sociālo darbību un investīciju veicināšana sociālajā infrastruktūrā un sociālajā ekonomikā ES līmenī, tostarp izmantojot garantiju instrumentus, kā arī starpreģionālās sadarbības vai pilsētu sadarbības veicināšana. Mehānisms palīdzēs reaģēt uz dabas vai cilvēka izraisītām katastrofām, veidojot sinerģiju ar citām politikas jomām, uz kurām attiecas partnerības, piemēram, lauksaimniecību. Nepiešķirta elastīgā rezerve pavērs iespēju arī turpmāk reaģēt uz neparedzētiem notikumiem un katastrofām dalībvalstīs tad, ja citas elastīguma iespējas valstu un reģionālo piešķirumu ietvaros nebūs pietiekamas.

Eiropas Savienība ar īpaša instrumenta starpniecību arī turpinās sniegt spēcīgu atbalstu **Kipras turku kopienai.**

II. Eiropas konkurētspējas veicināšana – Eiropas Konkurētspējas fonds un pamatprogramma “Apvārsnis Eiropa”

(*) Uz sadarbību balstīta pētniecība un inovācija atbilstīgi Konkurētspējas fonda darbībām

Jaunais Eiropas Konkurētspējas fonds, kas darbosies sinerģijā ar pamatprogrammu “Apvārsnis Eiropa”, sniegs vienmērīgu atbalstu Eiropas novatoriem – no pētniecības līdz pat izvēršanai, no idejām jaunuzņēmumu dibināšanai līdz pat augošu uzņēmumu darbībai.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2020/2092 (2020. gada 16. decembris) par vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai.

Tas virzīs Konkurētspējas kompasa īstenošanu un palīdzēs Savienībai sasniegt konkurences priekšrocības stratēģiskās nozarēs, tostarp veicinot daudzvalstu un pārrobežu projektus, kuriem ir augsta ES pievienotā vērtība. Šādā veidā tas veicinās labklājību un kvalitatīvu darbvietu izveidi.

Ar nākamo ES ilgtermiņa budžetu ir jāpanāk krasas pārmaiņas attiecībā uz Eiropas atbalstu konkurētspējai. Eiropa ir inovācijas, zinātniskā progresa un uzņēmējdarbības šūpulis ar pasaules līmeņa rūpniecisko ietekmi. Taču Eiropas konkurētspēju un ekonomisko drošību kavē šķēršļi vienotajā tirgū, sadrumstaloti kapitāla tirgi, nepietiekama digitalizācija, negodīga starptautiskā konkurence, augstas enerģijas cenas, prasmju un darbaspēka trūkums, vāja pētniecības rezultātu pārvēršana tirgojamos risinājumos un šķēršļi finansējuma piesaistē projektiem.

Kā uzsvērts Dragi⁴ un Letas⁵ ziņojumos un Konkurētspējas kompasa⁶, **Eiropai jādara daudz vairāk, lai radītu apstākļus, kādos Eiropas labākie projekti un uzņēmumi var uzplaukt un paplašināties.** Kā izklāstīts tīras rūpniecības kursā, ļoti svarīgi būs panākt to, ka dekarbonizācija un ekonomikas izaugsme iet roku rokā – ar cenas ziņā pieejamas enerģijas palīdzību, ar atbalstu Eiropas Savienībā ražotiem tīriem produktiem (izmantojot Rūpniecības dekarbonizācijas paātrināšanas aktu), ar augstas kvalitātes darbvietām un palielinātu finansējumu, tostarp ar rūpniecības dekarbonizācijas bankas starpniecību. Vienam no pamatmērķiem jābūt arī Eiropas ekonomiskās drošības stiprināšanai, proti, ir jānodrošina, ka svarīgākās nozares saglabā noturību un konkurētspēju ģeopolitisko un tehnoloģisko pārmaiņu apstākļos. Eiropas Savienībai par prioritāti arī jānosaka investīcijas progresīvās tehnoloģijās, kuras ir svarīgas nākotnei, piemēram, tādas kā kosmos, mākslīgais intelekts un kvantu tehnoloģijas. Lai saglabātu konkurētspēju, autonomiju un drošību, Eiropai ir jāizveido droša digitālā infrastruktūra, kas atbilst pasaules līmenim, piemēram, tāda kā augstas veiktspējas tīkli un MI gigafabrikas.

Eiropas Konkurētspējas fonds, kura kopējais finansējums ir 409 miljardi EUR (ieskaitot pamatprogrammu “Apvārsnis Eiropa”), nozīmēs vēl nebijušu ES budžeta atbalsta kāpinājumu par labu pētniecībai, inovācijai, izstrādei un izvēršanai⁷.

Jaunajā Eiropas Konkurētspējas fondā tiks apvienots investīciju potenciāls ES līmenī, lai paātrinātu stratēģisko tehnoloģiju izvēršanu, ražošanu un ieviešanu Eiropā. Minētais fonds kļūs par svarīgu instrumentu, lai uzlabotu Eiropas uzņēmumu konkurētspēju un stiprinātu ES industriālo bāzi, tostarp atbalstot Eiropā ražotas tehnoloģijas, produktus un pakalpojumus. Fonds, kas darbosies atbilstīgi vienotam noteikumu kopumam un aizstās pašreizējās sadrumstalotās programmas, kuras pārklājas, lielā mērā vienkāršos un paātrinās piekļuvi ES finansējumam, tostarp mazo uzņēmumu gadījumā. Tas ļaus Eiropas Savienībai veikt investīcijas tur, kur tas ir svarīgi un kur investīcijām ir ietekme. Fonda ietvaros būs paredzētas vienkāršotas un paātrinātas atlases, izvērtēšanas un piešķiršanas procedūras, un ES finansējuma saņēmējiem fonds piemēros vienkāršotas ziņošanas prasības, panākot to, ka projektu virzītāji ātrāk saņem finansējumu.

⁴ Draghi, M. (2024) “[A competitiveness strategy for Europe](#)” (Konkurētspējas stratēģija Eiropai).

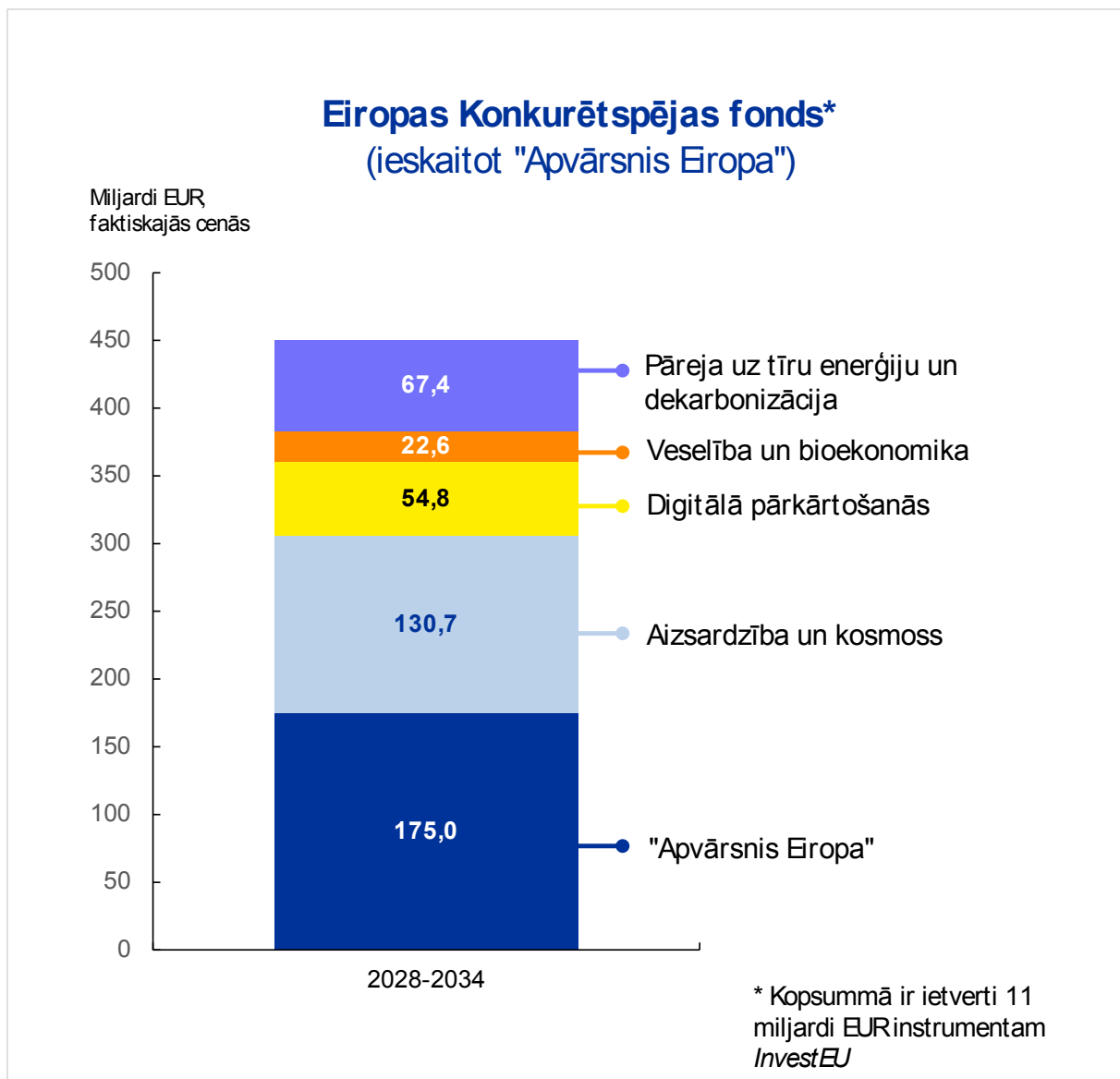
⁵ Letta, E. (2024) “[More than a market](#)” (Daudz vairāk nekā tirgus).

⁶ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “ES Konkurētspējas kompass” (COM(2025) 30 final).

⁷ Kopā ar atbalstu, ko sniedz Inovāciju fonds, Eiropas Konkurētspējas fondam un pamatprogrammai “Apvārsnis Eiropa” paredzētais finansējums sasniedz 450,8 miljardus EUR.

Ievērojot Dragi ziņojumā izklāstīto ieteikumu, Eiropas Konkurētspējas fonds koncentrēsies uz ES sabiedriskajiem labumiem. Fonds atbalstīs jomas, kas ir kritiski svarīgas ES konkurētspējai, proti, šādas: pāreja uz tīru enerģiju un dekarbonizācija; digitālā līderība; noturība un drošība, aizsardzības industrija un kosmos; kā arī veselība, biotehnoloģijas, lauksaimniecība un bioekonomika. Tas arī piedāvās konsultāciju pakalpojumus projektu virzītājiem.

Eiropas līmenī veiktajām publiskajām investīcijām ir būtiska nozīme kā privāto investīciju katalizatoram. Eiropas Konkurētspējas fonds piedāvās visaptverošu finansēšanas instrumentu kopumu privāto investīciju piesaistīšanai. Tas ļaus panākt to, ka katrs atlasītais projekts varēs piekļūt vispiemērotākajam atbalsta veidam – vai nu dotācijām vai aizdevumiem, iepirkumam vai finanšu instrumentiem, tostarp kapitālieguldījumiem. Būtiski ir tas, ka apliecinātais programmas *InvestEU* investīciju potenciāls piesaistīs publiskās un privātās investīcijas ES prioritārajās nozarēs, cieši sadarbojoties ar šīs programmas īstenošanas partneriem – Eiropas Investīciju banku un citām valsts attīstību veicinošām bankām. Fonds atbalstīs arī publiskā un privātā sektora partnerības, tostarp svarīgus projektus visas Eiropas interesēs.

Pasaulē atzītā pētniecības un inovācijas programma “Apvārsnis Eiropa” turpinās veikt investīcijas fundamentālajā un uz sadarbību balstītajā, progresīvajā pētniecībā, kā arī revolucionārajā inovācijā stratēģiskās jomās. Tā darbosies kā patstāvīga programma, kura cieši saistīta ar Eiropas Konkurētspējas fondu un kuras ietvaros tiks izmantotas integrētas darba programmas sadarbīgai pētniecībai un vienots noteikumu kopums. Jaunā programma “Apvārsnis Eiropa” tiks vienkāršota un pastiprināta, kas ļaus nodrošināt to, ka ES izdevumus var veikt ātrāk un stratēģiskāk, piemērojot gan pieteikumu iesniedzējiem, gan ieinteresētajām personām skaidrākus noteikumus un pārredzamākas procedūras. Minētā programma atbalstīs fundamentālas, vairākas nozares aptverošas pētnieciskās darbības; programmas pamatā būs vispārātzītā, uz izcilību balstītā pieeja, un ar to tiks sagatavoti izaugsmes un tehnoloģiskās līderības turpmākie dzinējspēki. Programmas “Apvārsnis Eiropa” pamatā būs šādi četri pīlāri: zinātnes izcilība, konkurētspēja un sabiedrība, inovācija un Eiropas Pētniecības telpa. Paplašinātā Eiropas Pētniecības padome veicinās fundamentālo zinātņi, un Eiropas Inovācijas padome tiks stiprināta, lai tā varētu atbalstīt jaunuzņēmumus. *Euratom* pētniecības un mācību programma finansēs kodolpētniecību un apmācību un sniegs ieguldījumu *ITER* kodolsintēzes projektā.

III. Eiropas aizsardzības savienības veidošana

Ar jauno ES ilgtermiņa budžetu ES aizsardzības savienība tiks pacelta uz nākamo līmeni – tā ir steidzama prioritāte laikā, kad pieaug draudi un nenoteiktība. Apvienotais finansējums no Eiropas Konkurētspējas fonda, valstu un reģionu partnerības plāniem, Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta un ārējiem finansējuma avotiem sniegs vēl nebijušu Eiropas mēroga pievienoto vērtību aizsardzībai paredzētajiem valstu izdevumiem.

Nākamā ES budžeta uzdevums ir dot jaunu impulsu patiesas Eiropas aizsardzības savienības izveidei. Tā kā līdz ar Krievijas agresijas karu pret Ukrainu Eiropas teritorijā atkal ir ienācis karš, Savienības spēja finansēt aizsardzības gatavību tika pastiprināta, izmantojot pašreizējo ES ilgtermiņa budžetu. Tas ietvēra jauno Munīcijas ražošanas atbalsta aktu un Instrumentu kopīgam iepirkumam aizsardzības jomā, kā arī Eiropas Miera mehānisma pastiprināšanu.

Baltajā grāmatā “Eiropas aizsardzības gatavība 2030” ir izklāstīti pasākumi, kurus Savienība var veikt, lai atbalstītu un koordinētu dalībvalstu centienus stiprināt aizsardzības industriālo bāzi un ES vispārējo aizsardzības gatavību. Šajā ietvarā dalībvalstīm būs vēl lielākas budžeta iespējas palielināt aizsardzības izdevumus, tostarp izmantojot papildu aizdevumus, kurus finansē no kopējiem aizņēmumiem (instrumenti “Rīcība Eiropas drošības labā”⁸). Taču ar to nepietiek. Ar nākamo budžetu jāiesāk jauns laikmets attiecībā uz stratēģiskajām investīcijām Eiropas aizsardzības spējās un gatavībā, tostarp Eiropas kritiski svarīgo aizsardzības spēju kopīgā attīstīšanā. Īpaša prioritāte būs reaģēt uz izaicinājumiem, ar kuriem saskaras dalībvalstis, kas visvairāk pakļautas konvencionālajam militārajam apdraudējumam; tas panākams, īstenojot tādus kopīgus projektus kā Austrumu robežas vairogs.

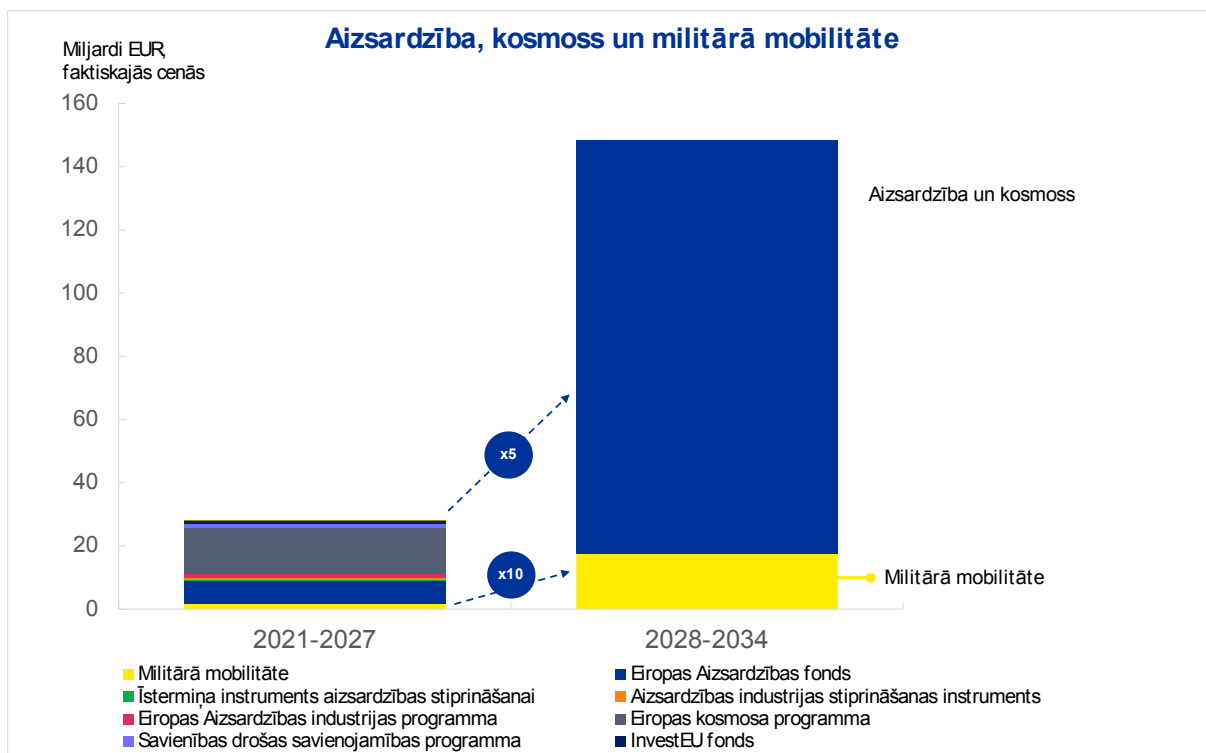
Eiropas Konkurētspējas fonds sniegs būtisku atbalstu investīcijām aizsardzības, drošības un kosmosa jomā. Komisija ierosina ievērojami palielināt finansējumu salīdzinājumā ar pašreizējo finanšu shēmu. Tas ir arī liels solis uz priekšu šajā pieejā, viena instrumenta ietvaros sniedzot atbalstu visā investīciju ciklā – no pētniecības līdz izstrādei, ražošanai un izvēršanai, kā arī palīdzot mazināt kopējo aizsardzības projektu risku. Tas uzlabos koordināciju, jo tiks atbalstīti divējāda lietojuma izmantojumi un kiberdrošība. Eiropas Savienība turpinās modernizēt savas kosmosa sistēmas, proti, *Galileo*, *EGNOS*, *Copernicus* un *IRIS²*, vienlaikus attīstot jaunas spējas ar divējādu lietojumu saistīto izaicinājumu pārvarēšanai, tostarp tādas kā Zemes novērošanas pakalpojums valdības līmeņa lietotājiem un pozicionēšana, navigācija un laika sinhronizācija zemā Zemes orbītā.

Aizsardzībai un kosmosam paredzētā finansējuma integrācija Eiropas Konkurētspējas fondā sniedz vairākus ieguvumus. Pirmkārt, tā nodrošina saņēmējiem konsekventus noteikumus, atvieglojot piekļuvi finansējumam. Otrkārt, pateicoties minētajai integrācijai, tiek izmantota sinerģija starp atbalstu aizsardzības industrijai un atbalstu kosmosa nozarei, jo šī sinerģija paver savstarpējas bagātināšanās iespējas, vienlaikus nodrošinot pastāvīgu un spēcīgu atbalstu ES investīcijām kosmosa infrastruktūrā un Eiropas svarīgākajos kosmosa aktīvos. Treškārt, iepriekš minētā integrācija nodrošina piekļuvi pilnam finanšu instrumentu kopumam, kas būs pieejams Eiropas Konkurētspējas fonda ietvaros, lai tādējādi panāktu lielākā mērā pielāgotu pieeju.

Dalībvalstis un reģioni arī varēs atbalstīt investīcijas un reformas Savienības aizsardzības spēju un drošības projektu jomā, izmantojot savu finansējumu, kas paredzēts valstu un reģionu partnerības plānos, atbilstoši ES prioritātēm un nodrošinot sinerģiju ar ES līmeņa finansējumu. Šādi pasākumi veicinās Eiropas aizsardzības un drošības tehnoloģiskās un industriālās bāzes konkurētspēju un atbalstīs Savienības sagatavotību, apdraudējumu atklāšanu un reaģēšanu uz krīzēm, tostarp uzlabojot kiberdrošību un nodrošinot kritiskās infrastruktūras noturību. Valstu un reģionu partnerības plānu ietvaros dalībvalstis varēs arī finansēt Eiropas transporta tīklu daļas valsts teritorijā, enerģijas pārvades un sadales valsts līmeņa tīklus un svarīgus projektus visas Eiropas interesēs (tostarp aizsardzības jomā).

---

⁸ Padomes Regula (ES) 2025/1106 (2025. gada 27. maijs), ar ko izveido instrumentu “Rīcība Eiropas drošības labā, stiprinot Eiropas aizsardzības industriju” (*SAFE*).

Krievijas agresijas karš pret Ukrainu ir izgaismojis to, cik svarīgi ir veikt investīcijas militārajā mobilitātē, lai nodrošinātu, ka dalībvalstu bruņotie spēki var ātri un pietiekami plašā mērogā reaģēt uz krīzēm pie ES ārējām robežām un aiz tām. Tādēļ pastiprinātais Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments lielākā mērā koncentrēsies uz militārās mobilitātes koridoriem un maksimāli palielinās sinerģiju ar citām investīcijām transporta tīklā. Investīcijas atbalstīs bruņoto spēku un ekipējuma transportu pa dzelzceļu un autoceļiem, caur lidostām un ostām, pa iekšzemes ūdensceļiem un caur multimodāliem termināļiem.

Eiropas Miera mehānisms turpinās darboties kā ārpusbudžeta instruments, kas veicina Savienības centienus saglabāt mieru, novērst konfliktus un stiprināt starptautisko drošību. Mehānisms finansēs darbības, par kurām Padome pieņēmusi lēmumu šādu divu pīlāru ietvaros: militāro operāciju un misiju kopīgās izmaksas un palīdzības pasākumi⁹. Ņemot vērā strauji mainīgo ģeopolitisko vidi, mehānismam vajadzētu būt iespējai nākamās finanšu shēmas laikā turpināt atbalstīt partnerus visā pasaulē, tostarp Ukrainu, un tā finansējums būtu jāpalielina līdz 30,5 miljardiem EUR.

⁹ Saskaņā ar Padomes Lēmumu (KĀDP) 2021/509.

IV. Eiropas vienotā tirgus stiprināšana

Vienotais tirgus ir viens no sasniegumiem, kas nosaka Savienību. Tomēr jaunākā vienotā tirgus stratēģija¹⁰ atkal parādīja, ka vienotais tirgus vēl nebūt nav pilnīgs. No ES budžeta veikto investīciju pievienotā vērtība ir vislielākā, ja tās palīdz likvidēt šķēršļus un radīt saiknes. Jaunais ES budžets ir izstrādāts, ņemot vērā iepriekš minēto.

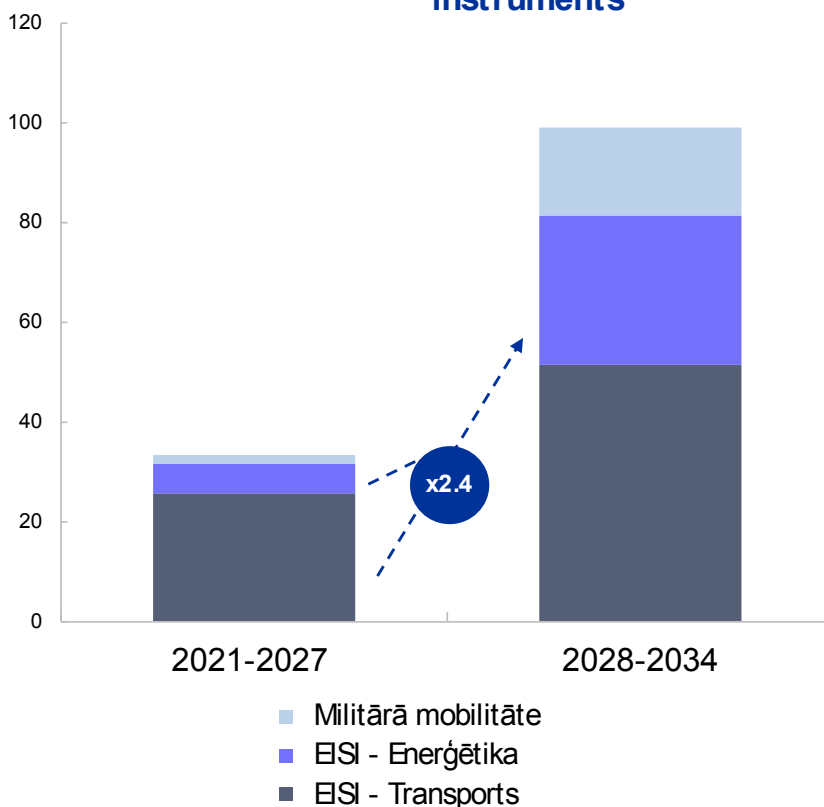
ES budžets vienmēr ir veicinājis Eiropas vienotā tirgus paplašināšanu un padziļināšanu. Tas tiek darīts, īstenojot kopēju politiku, piemēram, kohēzijas politiku un kopējo lauksaimniecības politiku. Tas tiek darīts arī ar investīcijām fiziskajā infrastruktūrā, faktiski īstenojot Eiropas komunikāciju tīklus, un ar investīcijām administratīvajā infrastruktūrā, kas rada pamatnosacījumus vienotā tirgus sekmīgai darbībai.

Jaunais Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments nodrošinās finansējumu Eiropas komunikāciju tīklu izveides pabeigšanai un veicinās ES pāreju uz tīru enerģiju un transportu. Krievijas agresijas karš pret Ukrainu un nepieciešamība atteikties no Krievijas fosilā kurināmā ir parādījuši, cik būtiska nozīme ir patiesai enerģētikas savienībai un labi integrētiem ES infrastruktūras tīkliem. Tomēr progress nozīmīgākās infrastruktūras jomā, piemēram, pārrobežu dzelzceļa savienojumu un starpsavienojumu izveidē, ir bijis pārāk lēns. Instruments dos jaunu impulsu šīm būtiskajām investīcijām Eiropas noturībā un drošībā, tostarp atbalstot projektus vismazāk savienotajās Savienības daļās, piemēram, salās un tālākajos reģionos. No tā tiks nodrošinātas investīcijas pārrobežu starpsavienojumos un tīklos, pārrobežu transporta savienojumos, atkrastes energotīklos, atjaunīgos energoresursos un uzglabāšanas un alternatīvo degvielu infrastruktūrā, atbalstot Savienības klimata mērķu sasniegšanu. Instruments finansēs divējāda lietojuma civilmilitāra transporta projektus, lai nodrošinātu netraucētu **militāro mobilitāti** visā ES, kas ir priekšnoteikums spēcīgākai un labāk sagatavotai Eiropas aizsardzības savienībai.

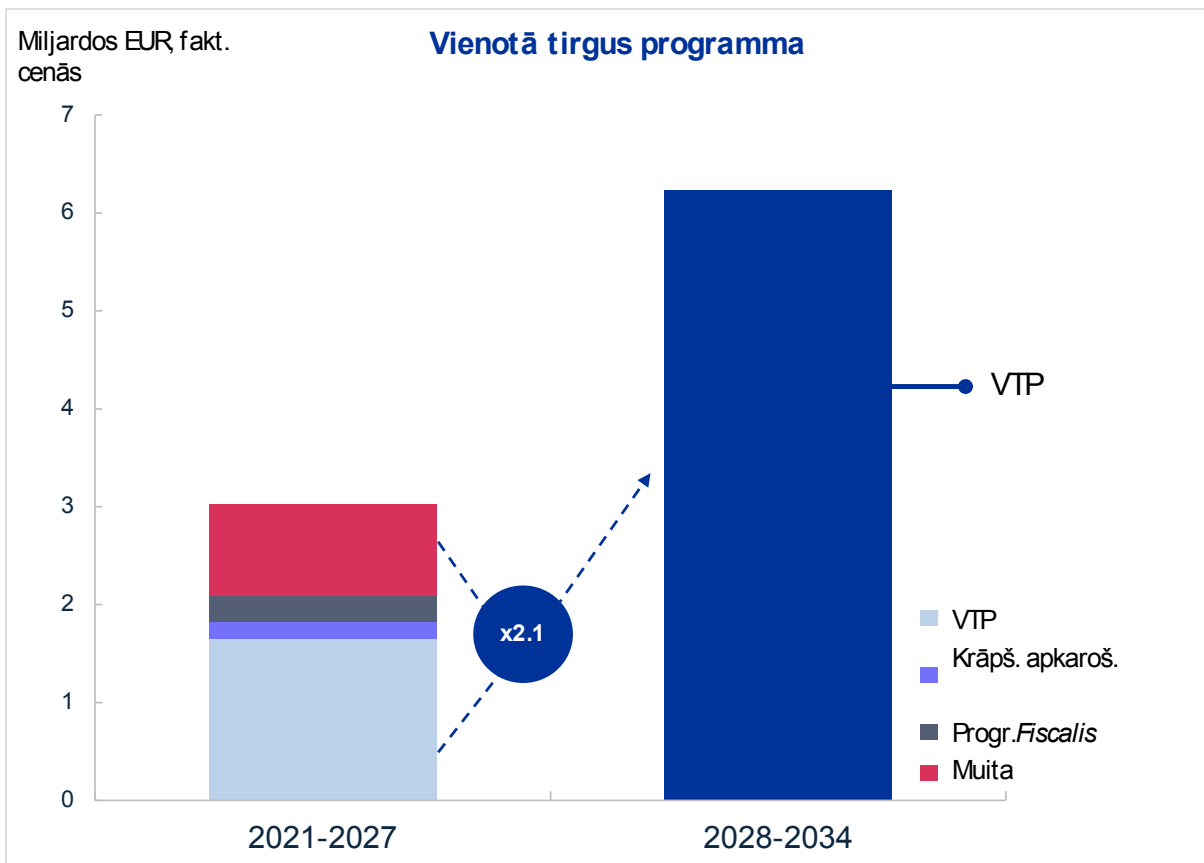
¹⁰ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai, Vienotais tirgus – Eiropas vietējais tirgus nepastāvīgā pasaulē, COM(2025)500.

Miljardos EUR,
fakt. cenās

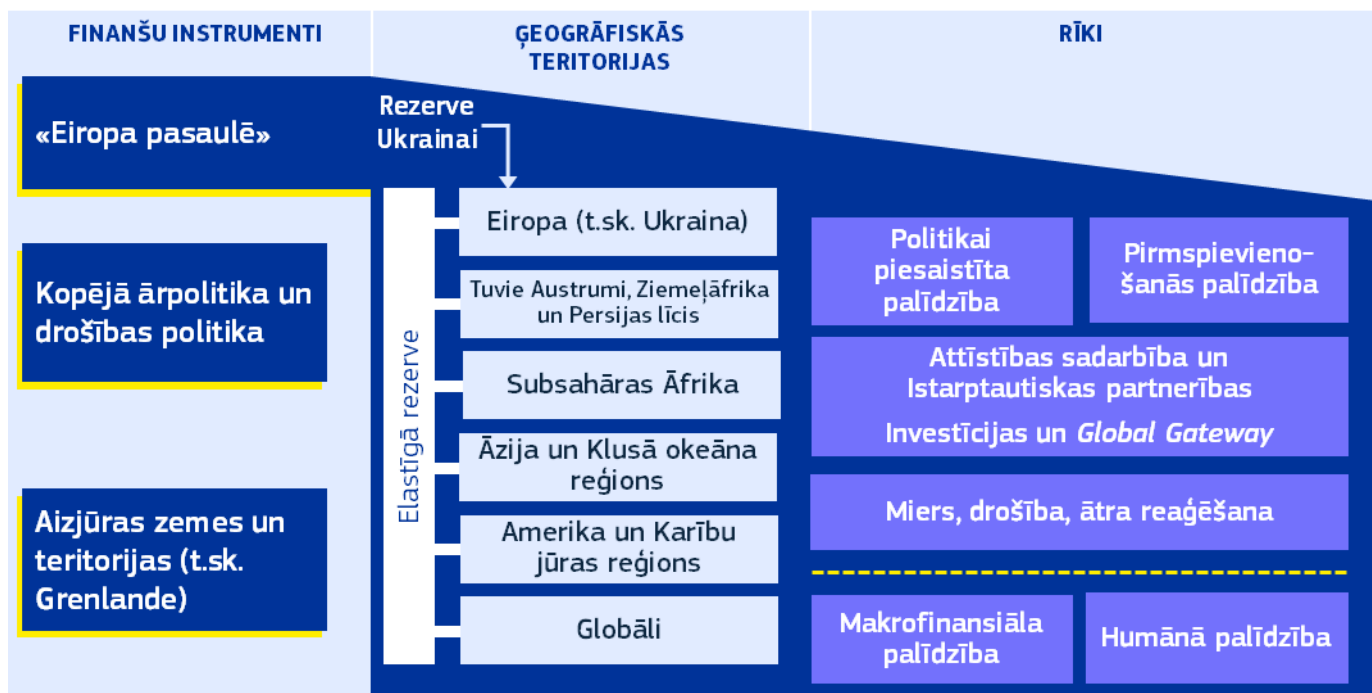
Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenti

Jaunajā Vienotā tirgus programmā tiks apvienoti no ES budžeta atbalstītie pasākumi, ar kuriem likvidēs pārrobežu un starpvalstu šķēršļus un veicinās sadarbību starp valstu pārvaldes iestādēm. Tā palīdzēs īstenot ES vienotā tirgus tiesību aktus un konkurences politiku, standartizācijas pasākumus, patērētāju aizsardzību un sadarbību starp statistikas iestādēm augstas kvalitātes statistikas jomā, lai atbalstītu visu Savienības politikas jomu izstrādi, uzraudzību un izvērtēšanu. Turklāt tā novērsīs atlikušo ES finansējuma sadrumstalotību šajā jomā, lai atbalstītu sadarbību starp valstu pārvaldes iestādēm un samazinātu administratīvo slogu muitas, nodokļu un krāpšanas apkarošanas jomā, kurai ir izšķiroša nozīme vienotā tirgus efektīvai darbībai. Tā arī palīdzēs īstenot ES muitas reformu, tiklīdz tā būs pieņemta, un uzkrājumu un investīciju savienību.

V. Spēcīga Eiropa nedrošā pasaulē: instruments “Eiropa pasaulē”

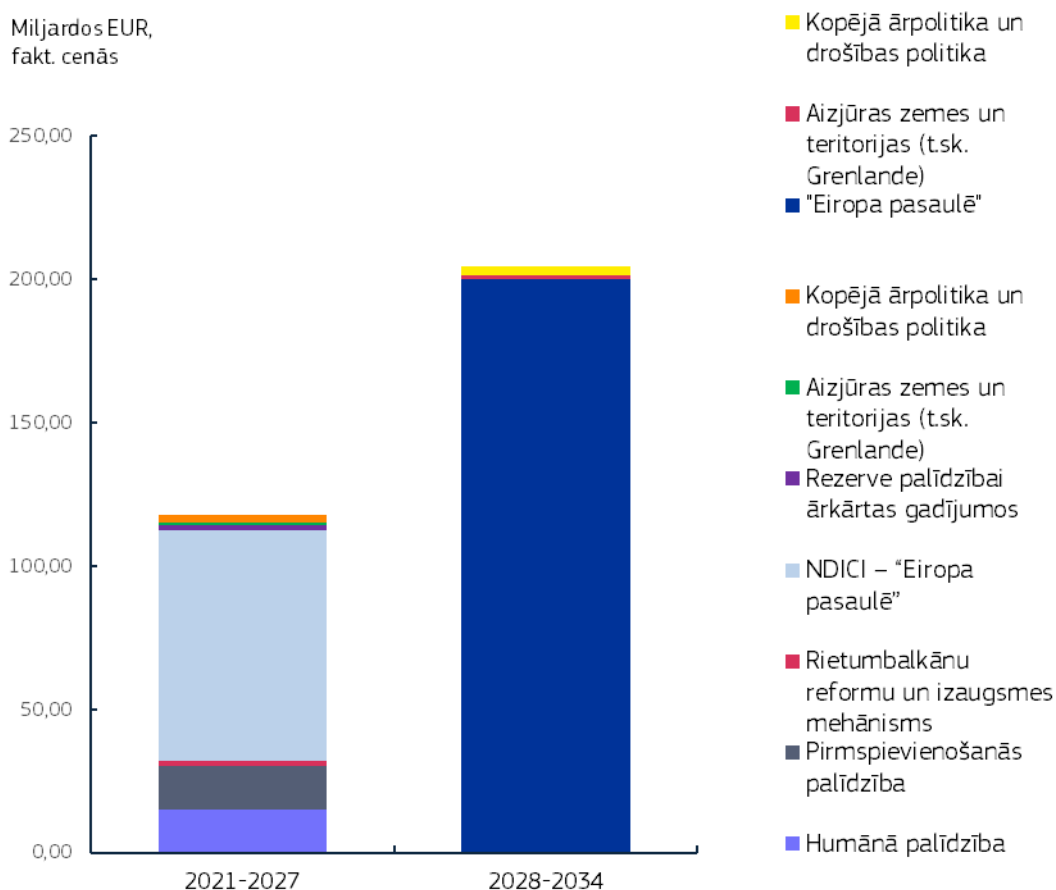
“Eiropa pasaulē” stratēģiskāk novirzīs ES līdzekļus galvenajām prioritātēm, pieskaņojot atbalstu Eiropas partneru vajadzībām un Savienības interesēm un elastīgi pielāgojoties

vietējiem, reģionālajiem un globālajiem apstākļiem. Tas sniegs spēcīgu atbalstu kandidātvalstīm to virzībā uz Eiropu un veicinās stabilitāti Savienības tuvākajās kaimiņvalstīs. “Eiropa pasaulē” turpinās nelokāmo Savienības atbalstu Ukrainai un balstīs Savienības reakciju uz tādām problēmām kā konflikti Tuvajos Austrumos un to sekas.

Globālā politiskā un ekonomiskā vide kļūst arvien nestabilāka un neparedzamāka. Turpinās esošie konflikti un rodas jauni, saglabājas negodīga konkurence, un starptautisko dalībnieku ekonomiskā un ģeopolitiskā nostāja kļūst arvien uzstājīgāka. Citi faktori, tādi kā klimata pārmaiņas, migrācijas spiediens un drošības apdraudējumi, joprojām rada būtiskus izaicinājumus ES un tās partneriem visā pasaulē.

Nemot vērā iepriekš minēto, ES nākamajā finanšu shēmā ir jāpārplāno un jāstiprina tās ārējās darbības finansējums. Ir nepieciešams uzlabot ES ārējās darbības mērķtiecīgumu, to vēršot uz mūsu partneriem un risinot steidzamas vajadzības uz vietas. Tai būtu jāatbalsta Savienības stratēģiskās intereses pasaules mērogā, novirzot līdzekļus galvenajām politiskajām prioritātēm un elastīgi pielāgojoties mainīgajiem apstākļiem. Šīs darbības pamatā būs instruments “Eiropa pasaulē” ar palielinātu finansējumu 200 miljardu EUR apmērā. No šīs summas aptuveni 25 miljardi EUR būtu jāatvēl humānajai palīdzībai.

"Eiropa pasaulē"

Jaunais instruments “Eiropa pasaulē” nākamajā ilgtermiņa budžetā optimizēs, konsolidēs un racionalizēs ES ārējās darbības finansējumu. Katram makroreģionam būs indikatīvs finanšu piešķirums, lai Savienības partneriem nodrošinātu paredzamību, to

apvienojot ar elastību līdzekļu pārdalē starp piešķirumiem un vispārējas nepiešķirtas rezerves mobilizēšanā, lai risinātu jaunas vajadzības un prioritātes. “Eiropa pasaulē” ietvers arī globālu pīlāru darbībām, kuru tvērums pēc būtības ir globāls, piemēram, finansējums iniciatīvām, ko īsteno tādas starptautiskas organizācijas kā Apvienoto Nāciju Organizācija, un tādiem jautājumiem kā terorisma apkarošana, globālā veselība, kibernetika, ārvalstu īstenošana informācijas manipulācija un iejaukšanās un starptautiskā klimata un okeānu pārvaldība.

Visi ārējās darbības politikas instrumenti būs pieejami, lai novirzītu ES atbalstu katram makroreģionam. “Eiropa pasaulē” ietvers daudzgadu sadarbības programmas ar partneriem, kā arī darbības, kas pēc būtības nav plānojamas, piemēram, humāno palīdzību¹¹ un krīzes, miera un ārpolitikas vajadzības. Turklāt tas sniegs palīdzību, pamatojoties uz politikas nosacījumiem, tostarp reformām un investīcijām. “Eiropa pasaulē” ļaus ES izmantot pareizo politikas instrumentu kombināciju, kuri izstrādāti, lai visefektīvāk reaģētu uz mainīgajiem ārpolitikas mērķiem un ES partneru konkrētajām vajadzībām.

ES piedāvās visaptverošas savstarpēji izdevīgas partnerības paketes, lai panāktu efektīvāku un mērķtiecīgāku ārējās darbības finansējumu. Partnerības paketes tiks īpaši pielāgotas partneriem vai reģioniem, mobilizējot atbilstošu politikas instrumentu kopumu, lai maksimāli palielinātu ES ietekmi uz vietas, pievērstos ES stratēģiskajām interesēm un uzlabotu ES ārējās darbības pamanāmību un izpratni par to. Tas veicinās **jaunu Eiropas ekonomikas ārpolitiku**, stiprinot saskaņotību ar ES iekšējām prioritātēm, piemēram, ekonomisko drošību, tirdzniecību un konkurētspēju, enerģētisko drošību un dekarbonizāciju, pārtikas nodrošinājumu, migrācijas pārvaldību, transporta savienojumiem, klimatu un vides aizsardzību, atjaunīgās enerģijas ražošanu, uzticamu pārdevēju piedāvāto savienojamību un piekļuvi kritiski svarīgām izejvielām.

Paplašināšanās ir politiska un ģeostatēģiska nepieciešamība. Divdesmit gadus pēc ES vēsturē lielākās paplašināšanās šis process joprojām ir svarīgs ieguldījums ilgtermiņa drošībā, mierā, stabilitātē un ilgtspējīgā labklājībā Eiropā. Krievijas agresijas karš pret Ukrainu ir apliecinājis Eiropas integrācijas nozīmi un nepieciešamību pēc lielākas un spēcīgākas Savienības, lai risinātu globālas problēmas. Savienība ir cieši apņēmusies sadarboties ar kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātēm, lai tās sagatavotos pievienošanās procesam, pilnībā ievērojot principu, ka pievienošanās process ir balstīts uz nopelniem, un paužot stingru pārliecību, ka šo valstu nākotne ir Eiropas Savienībā. “Eiropa pasaulē” sniegs būtisku finansiālu un politikai piesaistītu atbalstu, lai palīdzētu kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātēm sekot šai virzībai.

ES atbalstīs Ukrainu, cik ilgi vien būs nepieciešams. ES būs atspaidis Ukrainai, sākot ar atbalstu pievienošanās procesā un beidzot ar ilgtermiņa atjaunošanu. Šis atbalsts ietvers aizdevumus, ko finansēs, izmantojot kopīgus ES aizņēmumus ES budžeta manevrēšanas telpas ietvaros. Ņemot vērā vajadzību mērogu un nenoteiktību, atbalsts Ukrainai tiks īstenots saskaņā ar instrumenta “Eiropa pasaulē” ģeogrāfisko pīlāru un finansēts no īpašas tam paredzētas rezerves, pārsniedzot budžeta maksimālos apjomus.

Instrumentu “Eiropa pasaulē” papildinās citi ES ārējās darbības veidi, kas juridisku iemeslu dēļ ir jāfinansē no atsevišķām programmām. Nākamais ES ilgtermiņa budžets

---

¹¹ Padomes Regula (EK) Nr. 1257/96 (1996. gada 20. jūnijs) par humāno palīdzību.

palielinās atbalstu aizjūras zemēm un teritorijām¹² un turpinās finansēt kopējās ārpolitikas un drošības politikas darbības.

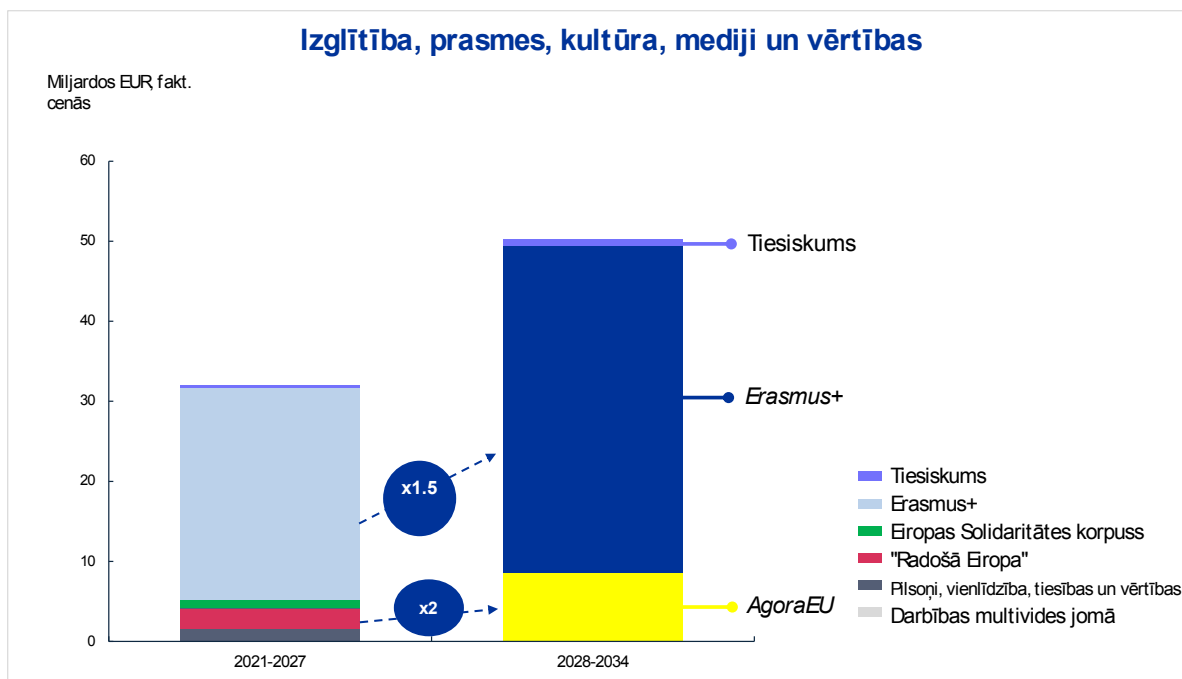
VI. Investīcijas izglītībā, demokrātijā un Eiropas vērtībās

Jaunais ilgtermiņa ES budžets būs budžets, kas paredzēts visiem eiropiešiem. Tas palielinās investīcijas izglītībā un prasmēs, lai palīdzētu ES studentiem un darba ņēmējiem izmantot iespējas visā ES. Tas turpinās veicināt Eiropas bagātīgo kultūras daudzveidību, demokrātiskās vērtības un brīvības. Tā pamatā būs tiesības un vērtības, kas nosaka mūsu Savienību.

Atbalsts izglītībai, kultūrai, medijiem un demokrātiskajām vērtībām ir ieguldījums mūsu kopīgajā nākotnē. ES budžets ar savām programmām ir bijis šā atbalsta pirmajās rindās. Tas palīdz veidot transnacionālu sadarbību prasmju attīstības jomā, pievēršties ES pilsoniskuma un savstarpējas sapratnes apziņai un veicināt to, sekmējot ES vērtības, atbalstot demokrātisko un sabiedrības noturību, kultūras apmaiņu un uzticamu informācijas telpu.

¹² Padomes Lēmums (ES) 2021/1764 (2021. gada 5. oktobris) par aizjūras zemju un teritoriju asociāciju ar Eiropas Savienību, ietverot attiecības starp Eiropas Savienību, no vienas puses, un Grenlandi un Dānijas Karalisti, no otras puses (Lēmums par aizjūras asociāciju, ietverot Grenlandi) (OV L 355, 7.10.2021., 6. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj>). 2021/1764

Tiks stiprināta programma Erasmus+, esošo programmu Erasmus+ apvienojot ar Eiropas Solidaritātes korpusu, tādējādi atspoguļojot tās kā vienas no simboliskākajām ES programmām statusu. Programma Erasmus+ turpinās atbalstīt kvalitatīvu izglītību un apmācību, kas sekmēs jauniešu mācību mobilitāti prasmju attīstīšanai un kopīgas pieredzes veidošanai. Ieguldot jaunatnē, brīvprātīgajā darbā un sportā, Erasmus+ palīdzēs veidot spēcīgākas, ciešākas saites starp sabiedrībām, veicinās pilsonisko un demokrātisko iesaisti un sekmēs sociālo kohēziju visos līmeņos. Valstu un reģionu partnerību plāni arī sniegs spēcīgu atbalstu reformām un investīcijām, kas atbalsta prasmju attīstību un ar to saistīto sociālo infrastruktūru, – saskaņā ar konkrētām valstīm adresētajiem ieteikumiem.

Jaunā programma AgoraEU atbalstīs spēcīgas demokrātijas pilārus, tostarp kultūru, medijus un pilsonisko sabiedrību. ES kultūras, radošā, audiovizuālā un mediju nozare ir svarīgs ES ekonomikas un sabiedrības pilārs. Audiovizuālā nozare saskaras ar spēcīgu konkurenci no ārvalstīm un problēmām, kas saistītas ar platformu pieaugošo lomu. Ziņu mediju jomā plašsaziņas līdzekļu plurālisma samazināšanās un dezinformācija kļūst par apdraudējumu Eiropas projektam un demokrātijai. Eiropa saskaras arī ar problēmām, kas saistītas ar demokrātisko līdzdalību, vienlīdzību, kultūras daudzveidību un mākslinieciskās brīvības apdraudējumu. Lai līdzsvarotu šīs tendences, svarīga nozīme ir labi izstrādātam un pastiprinātam finansiālajam atbalstam Eiropas līmenī. Kultūras un valodu daudzveidība, mūsu kultūras mantojums un mūsu kopīgās vērtības – līdztiesība un demokrātija – nosaka Eiropas identitāti un arī turpmāk tiks atbalstītas nākamajā ilgtermiņa budžetā. Apvienojot atbalstu kultūrai, medijiem un pilsoniskajai sabiedrībai programmā AgoraEU, saņēmējiem tiks nodrošināta vienkāršāka piekļuve, izmantojot kopīgus noteikumus un finansēšanas kārtību.

Programma "Tiesiskums" palīdzēs izveidot efektīvu, iekļaujošu un noturīgu Eiropas tiesiskuma telpu. Tā arī atbalstīs tiesu sistēmas digitalizāciju ES līmenī.

VII. Cilvēku aizsardzība un sagatavotības un noturības veidošana

Jaunais ilgtermiņa ES budžets nodrošinās rīkus, ar ko īstenot sagatavotības savienību un Eiropas iekšējās drošības stratēģiju ProtectEU.^{13,14} Pēdējās katastrofas un krīzes, arī pandēmija, karš Ukrainā un enerģētikas krīzes, kā arī daudzie drošības apdraudējumi ir parādījuši, kāda ir pievienotā vērtība koordinētām ES un dalībvalstu darbībām, ar ko uzlabot sagatavotību un aizsargāt mūsu iekšējo drošību. Nākamais ES ilgtermiņa budžets stiprinās ES prevencijas, sagatavotības un reaģēšanas spējas un būs ieguldījums drošā un aizsargātā Eiropā.

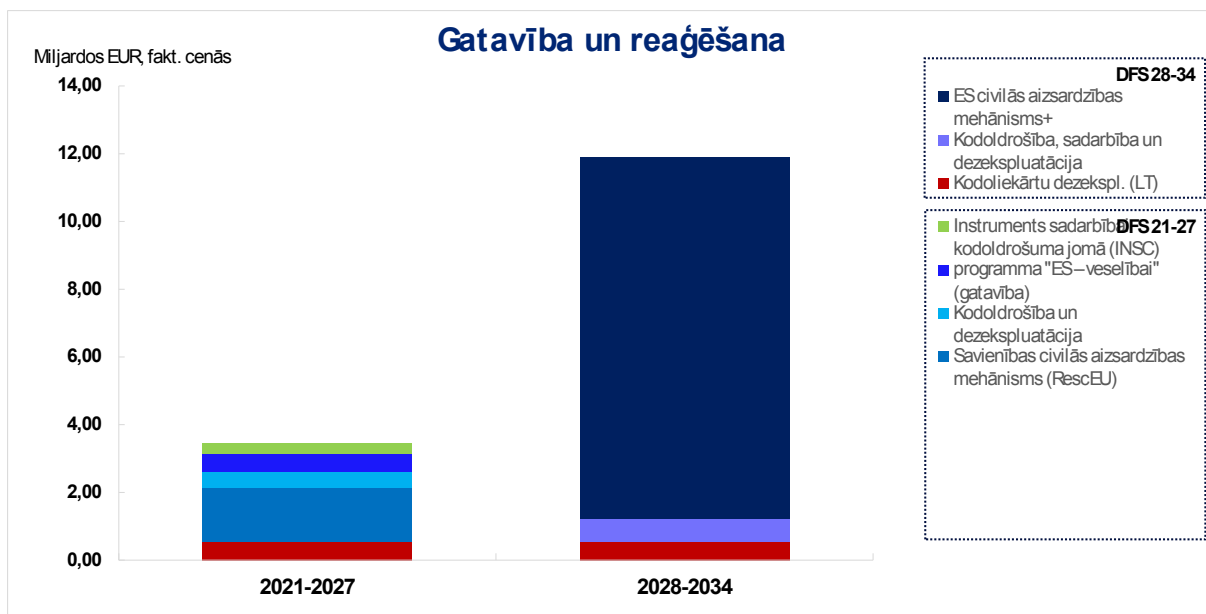
Nīnistes ziņojumā¹⁵ tika uzsvērti daudzie draudi, ar kuriem saskaras Savienība, un sniegti konkrēti ieteikumi par to, kā novērst lielas krīzes, kas skar ES vai dažas tās dalībvalstis, un reaģēt uz tām. Jaunais ilgtermiņa budžets pievērsīsies visiem krīzes pārvarēšanas aspektiem: novēršanai, sagatavotībai, reaģēšanai un ES sagatavotības rīkkopas papildināšanai un atjaunināšanai ar ievērojamu finansiālu atbalstu no ES budžeta.

Jaunais Savienības civilās aizsardzības mehānisms un Savienības atbalsts gatavībai ārkārtas situācijām veselības jomā un reaģēšanai uz tām izmantos sinerģiju starp ES rīcību civilās aizsardzības jomā un gatavību ārkārtas situācijām veselības jomā un reaģēšanu uz tām. Tādai DFS, kuras pamatā ir konceptuālas sagatavotības princips, Komisija ierosina šajā jomā piekārt palielināt finansējumu, proti, līdz 10,7 miljardiem EUR. Savienības civilās aizsardzības mehānisms nodrošinās, ka reaģēšanas spējas, tostarp krājumi, tiek veidotas un uzturētas ES līmenī visās attiecīgajās nozarēs un reģionos, papildinot valstu centienus. Būtiski pastiprināts Savienības civilās aizsardzības mehānisms, to apvienojot ar veselības ārkārtas situāciju gatavību un reaģēšanu, nodrošinās labāku starpnozaru koordināciju un novērsīs spēju nepietiekamību ārkārtas situācijās, kuras rada, piemēram, klimata pārmaiņas, mainīgā drošības vide, tostarp saistībā ar kritisko infrastruktūru, un mainīgā globālā veselības vide.

¹³ Kopīgais paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par Eiropas sagatavotības savienības stratēģiju (JOIN(2025) 130 final).

¹⁴ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par *ProtectEU*: Eiropas iekšējās drošības stratēģija (COM(2025) 148 final).

¹⁵ Niinistö, S., [Safer together – Strengthening Europe’s Civilian and Military Preparedness and Readiness](#), 2024.

Nākamajā finanšu shēmā mērķis “konceptuāla sagatavotība” tiks iestrādāts tās strukturā. Papildus ES centrālajai spējai, ko nodrošina Savienības civilās aizsardzības mehānisms, valstu un reģionu partnerību plāni atbalstīs investīcijas un reformas, lai uzlabotu krīžu novēršanu, klimatnoturību un gatavību krīzēm dalībvalstu un reģionālā līmenī. ES mehānisms finansēs reaģēšanu uz katastrofām un neparedzētiem notikumiem, lai papildinātu valstu finanšu piešķirumus vai tieši finansētu darbības ES līmenī. Eiropas Konkurētspējas fonds uzlabos ES sagatavotību un stratēģisko autonomiju galvenajās nozarēs, tehnoloģijās un infrastruktūrā. Tas atbalstīs rūpniecisko spēju un progresīvo tehnoloģiju (piemēram, *Copernicus*, *Galileo* un *IRIS²* krīzes instrumenti, inovācija veselības jomā un ražošanas veidošanu, palīdzot stiprināt ES noturību, tostarp investējot kritiskās infrastruktūras aizsardzībā. “Eiropa pasaulē” piedāvās visaptverošu rīckopu rīcībai trešās valstīs.

Drošība ir pamats, uz kura balstās visas mūsu brīvības. ES dalībvalstu spēja garantēt savu iedzīvotāju drošību ir atkarīga no vienotas Eiropas mēroga pieejas mūsu iekšējās drošības aizsardzībai. Jaunais ES ilgtermiņa budžets būs atbalsts Eiropai, tai pildot savu nemainīgo solījumu par mieru un stabilitāti. Stratēģijā *ProtectEU* ir izklāstīta ES apņemšanās veidot drošāku un aizsargātāku Eiropu visiem tās iedzīvotājiem.

Jaunais ilgtermiņa budžets atbalstīs apņemšanos veidot drošāku un aizsargātāku Eiropu. Tas tiks panākts, atbalstot kritisko infrastruktūru noturību, sekmējot sadarbību starp dalībvalstu neatliekamās palīdzības dienestiem, tiem reaģējot uz draudiem ES iekšējai drošībai, modernizējot informācijas apmaiņas un sadarbības sistēmas un veicinot kopīgu reakciju uz smagiem noziegumiem, tostarp terorismu un organizēto noziedzību. Jaunais ES ilgtermiņa budžets ļaus arī ciešāk sadarboties ar trešām valstīm, lai atbalstītu Savienības iekšējo drošību, izmantojot instrumentu “Eiropa pasaulē”.

Savienība turpinās atbalstīt kodoldrošību. Tas ietvers starptautisko sadarbību kodoldrošības jomā, kā arī kodoliekārtu dezekspluatācijas aktivitātes Lietuvā un pašas ES kodoliekārtu dezekspluatāciju. Paredzams, ka ES iesaiste kodoliekārtu dezekspluatācijā Bulgārijā un Slovākijā tiks pabeigta līdz 2027. gadam. Finansējums no ES budžeta palīdzēs atbalstīt darba ņēmēju un sabiedrības veselību, kodoldrošību un novērst vides degradāciju.

VIII. Mūsdienīga un efektīva publiskā pārvalde Eiropai

Darbinieku skaita samazinājums par 5 % laikposmā no 2013. līdz 2017. gadam, kam sekoja ilgstošs periods ar nemainīgu darbinieku skaitu, ir radījis ievērojamus administratīvo izdevumu ietaupījumus, taču vienlaikus arī ievērojamu kapacitātes trūkumu Komisijā un pakļāvis to darbības nepārtrauktības riskiem. Strauji mainīgā ekonomiskā un globālā vide ir radījusi jaunas politikas vajadzības, un Komisijai ir uzticētas jaunas iniciatīvas un uzdevumi, kam vajadzīgi papildu resursi. Lai veiktu šos jaunus uzdevumus, Komisijai ir jānodrošina attiecīgs darbinieku skaits ar atbilstošu profesionālo profilu. Tas nozīmē arī to, ka Komisijai ir jāspēj piesaistīt visspējīgākos darbiniekus un uzlabot savu darbinieku ģeogrāfisko līdzsvaru.

2021.–2027. gada finanšu shēmas vidusposma pārskatīšanas¹⁶ laikā Komisija bija novērtējusi ES iestāžu vajadzības, kas izriet no jaunajiem uzdevumiem, kā arī vajadzību pēc lietpratības kiberdrošības jomā. Kopš vidusposma pārskatīšanas priekšlikuma iesniegšanas ir pieņemtas turpmākas likumdošanas iniciatīvas, taču bez atbilstoša kapacitātes palielinājuma. Arī citas ES iestādes ir saskārušās ar jauniem izaicinājumiem, jo īpaši saistībā ar drošību, mākslīgo intelektu un jauniem regulatīviem pienākumiem, kas maksimāli noslogo to spējas. Arī kiberdrošības jomā plaša ir ievērojama, ņemot vērā uzbrukumu skaita un smaguma pieaugumu.

Tāpēc tiek ierosināts jaunā perioda pirmajos trīs gados administratīvo izdevumu kategorijā ierēķināt darbinieku skaita palielinājumu par 2500 amata vietām, ņemot vērā konstatētās vajadzības un iespējamās norises līdz 2027. gadam un atbilstoši tiesību aktu priekšlikumiem. Pakāpeniski ieviešot šo palielinājumu nākamā perioda pirmajos gados, Komisija iegūtu nepieciešamos resursus, lai nodrošinātu pašreizējo programmu pienācīgu īstenošanu un slēgšanu, kā arī lai paātrinātu jaunās paaudzes programmu uzsākšanu un sagatavotu Savienību turpmākajām paplašināšanās kārtām. Raugoties nākotnē, sagaidāms, ka ierosinātā vienkāršošana un programmu skaita samazināšana radīs efektivitātes pieaugumu, kas palīdzēs izpildīt jaunus uzdevumus, kuri var rasties nākamā ilgtermiņa budžeta laikā. Iepriekš minētajam kopā ar Komisijas organizācijas un darbības plaša mēroga pārskatīšanu būtu jāizveido situācija, kurā Komisija var risināt turpmākos uzdevumus, nodrošinot pēc iespējas labāku personāla struktūru un rīcības elastību.

Ar algām nesaistītu izdevumu jomā nākamajā finanšu shēmā joprojām ir iespējams ikgadējs palielinājums par 2 %, ar nosacījumu, ka jau sākumpunktā tiek ņemtas vērā reālās vajadzības. Vairākas iestādes nākamajos gados plāno vērienīgus būvdarbus. Ir vajadzīgas atbilstošas investīcijas IT, tostarp kiberdrošībā, kas galu galā palīdzēs racionalizēt turpmākās izmaksas. Visbeidzot, Eiropas Ārējās darbības dienestam ir jāspēj garantēt delegāciju drošību. Nākamajā ilgtermiņa budžetā jāņem vērā cenu attīstības nenoteiktība, kas jo īpaši ietekmē nemainīgās izmaksas un citas juridiskās saistības (sk. 3. iedaļu).

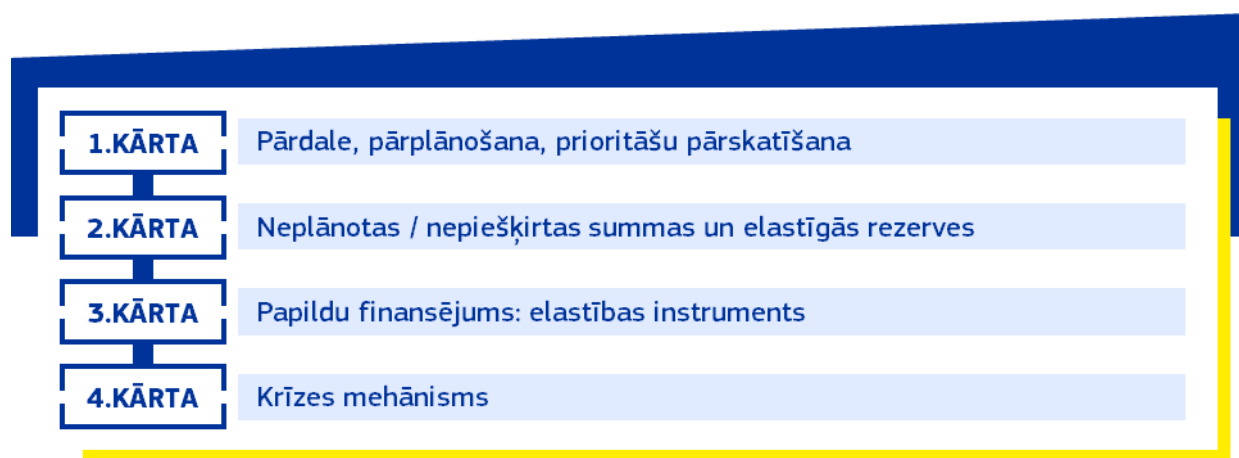
3. DINAMISKĀKS ES BUDŽETS

Nākamais ES ilgtermiņa budžets būs dinamiskāks, apvienojot stabilitāti un paredzamību ar strukturālāku spēju pielāgoties mainīgajām vajadzībām un prioritātēm. Nākamajam ES

¹⁶ SWD(2023) 336 final.

ilgtermiņa budžetam jābūt adekvātam ne tikai 2028. gada 1. janvārī, bet visā tā īstenošanas laikā līdz 2034. gadam un pēc tam: tam ir jāatbilst nākotnes vajadzībām.

Nākamā ilgtermiņa budžeta noteicošā iezīme būs elastība. Elastībai ir būtiska nozīme, lai nodrošinātu, ka ES budžets atbilst nākotnes prasībām, ir reaģētspējīgs un pienācīgs visā tā īstenošanas laikā. Nākamajā ilgtermiņa budžetā ir nepieciešams labāks līdzsvars starp investīciju paredzamību un elastību, lai pielāgotu izdevumu fokusu un reaģētu uz neparedzētām vajadzībām un krīzēm. Vienmēr tiks nodrošināta paredzamība attiecībā uz tādām investīcijām kā lielmēroga investīcijas enerģētikā un transportā, kā arī investīcijām pētniecībā un inovācijā, kurām nepieciešama ilgtermiņa plānošana no mūsu saņēmēju, projektu virzītāju un vadošo iestāžu puses. Tajā pašā laikā, samazinot izdevumu kategoriju un programmu skaitu, būs vieglāk pārdalīt iepriekš neieplānotus resursus programmu ietvaros un starp tām. Būs lielākas iespējas pārvietot resursus starp ES budžeta programmu atzariem vai loģiem. Turklāt tiks paredzēts lielāks budžets īpašiem elastības rīkiem un instrumentiem.

Nākamajai finanšu shēmai būs vienkāršāka struktūra: mazāks programmu skaits, lielāks neieplānoto summu īpatsvars, kā arī mehānismi un iekšējās rezerves, kas ļaus labāk, ātrāk un ar minimāliem traucējumiem reaģēt uz mainīgajām vajadzībām. Pārdale programmu ietvaros un starp tām tiks atvieglota, samazinot budžeta iekšējo neelastību, vienlaikus turpinot radīt stabilus apstākļus ilgtermiņa investīcijām. Reaģēšana uz katastrofām tiks racionalizēta, rezervju un elastīgo rezervju veidā integrējot pašreizējos instrumentus finanšu shēmas maksimālo apjomu un programmu ietvaros, kā arī izmantojot vienkāršotas procedūras finansējuma pārvirzīšanai. Īpašie instrumenti, kas pārsniedz maksimālos apjomus, tiks racionalizēti, no elastības instrumenta sniedzot atbalstu jaunām vai neparedzētām vajadzībām, ja citas elastības iespējas nav pieejamas. Elastības instruments papildus fiksētai gada summai ietvers summas, kas līdzvērtīgas iepriekšējā gadā atceltajām saistībām, kā arī neto naudas sodiem, kuri iemaksāti budžetā iepriekšējā gadā.¹⁷

Pēdējie gadi ir arī parādījuši, ka smagas krīzes, grūtības un apdraudējums ir kļuvuši biežāki, smagāki un dziļāki. Pašreizējā budžeta struktūras neelastība ierobežoja Savienības spēju reaģēt uz šādām krīzēm. Kļūva acīmredzams tas, cik svarīgi ir nodrošināt, lai Savienības rīcībā būtu strukturāla iespēja reaģēšanai uz krīzēm izmantot elastīgus un piemērotus instrumentus.

¹⁷ Komisija savlaicīgi ierosinās grozījumu Finanšu regulā, tās 48. panta 2. punktā noteikto režīmu attiecībā uz negatīviem ieņēmumiem pagarinot pēc 2027. gada.

Tiks izveidots jauns ārkārtas un pagaidu mehānisms, lai reaģētu uz smagu krīžu, nopietnu grūtību vai to nopietna apdraudējuma sekām, kas skar Savienību vai tās dalībvalstis. Ja radīsies nopietna krīze, šis ārkārtas krīzes instruments nodrošinās dalībvalstīm aizdevumus, kas finansēti ar ES aizņēmumiem, – tikai uz nākamā ilgtermiņa budžeta periodu. Par šā ārkārtas un mērķtiecīgā krīzes instrumenta aktivizēšanu lems Padome pēc tam, kad būs saņemta Eiropas Parlamenta piekrišana un ņemtas vērā krīzes īpatnības un vajadzības. Padome atļaus Komisijai aizņemties dalībvalstīm paredzēto aizdevumu summu kapitāla tirgos, ņemot vērā vajadzības un atkarībā no apstākļiem. Nākamajam ilgtermiņa budžetam jābūt gatavam ātri un iedarbīgi reaģēt lielas krīzes gadījumā. Šā krīzes instrumenta īstenošana nodrošinās institucionālo līdzsvaru, tostarp pienācīgi un atbilstoši iesaistot Eiropas Parlamentu.

Jauns politiskās vadības mehānisms nodrošinās spēcīgu starpiestāžu pārvaldību attiecībā uz elastīgu resursu piešķiršanu. Elastības pamatā būs stabila pārvaldība un pārredzams process, kurā Eiropas Parlaments un Padome virzīs ES programmu investīciju prioritātes. Tā kā budžets ir elastīgāks, ES iestādēm ir jānosaka galvenās finansējamās prioritātes, kas pēc tam tiks izmantotas ikgadējā budžeta procedūrā. Vadības mehānisms ciešāk saskaņos ES budžetu ar Savienības prioritātēm un ļaus tam elastīgāk reaģēt uz strauji mainīgo realitāti. To papildinās integrēts stratēģijas ziņojums, kura pamatā būs esošie nozaru procesi un ziņojumi, piemēram, Eiropas pusgads, jaunais konkurētspējas koordinācijas rīks, ziņojums par enerģētikas savienības stāvokli, nacionālie enerģētikas un klimata plāni, vides politikas īstenošanas pārskats un ziņojums par vienoto tirgu un konkurētspēju. Ziņojumā, kas strukturēts atbilstoši galvenajām politikas jomām, tiks noteiktas ES līmeņa prioritātes, kuras jāapspriež un par kurām jāvienojas Eiropas Parlamentam, Padomei un Komisijai.

Budžeta kapacitātei nevajadzētu būt atkarīgai no neparedzētiem inflācijas satricinājumiem. Pēdējos gados augstā inflācija ir būtiski ietekmējusi ES budžeta pirkjspēju¹⁸. Tā rezultātā tika samazināts budžets reģionālajām pašvaldībām, lauksaimniekiem un pētniekiem. Attiecībā uz nākamo ilgtermiņa budžetu Komisija ierosina maksimālos apjomus arī turpmāk balstīt uz fiksētu deflatoru 2 % apmērā, ja inflācija Eiropas Savienībā ir robežās no 1 % līdz 3 %. Ja faktiskā inflācija ir mazāka par 1 % vai lielāka par 3 %, pamatojoties uz faktisko inflāciju tiks veikta korekcija, nodrošinot, ka netiek nepamatoti ietekmēta ES budžeta veikspēja.

Lai gan elastība ļauj pielāgoties mainīgajiem apstākļiem, ir nepieciešama paredzamība saņēmējiem un dalībvalstīm finanšu plānošanai. Vairāki Komisijas priekšlikumu elementi uzlabos paredzamību nākamajā ilgtermiņa budžetā, sākot ar to instrumentu skaita samazinājumu un racionalizāciju, kas pārsniedz maksimālos apjomus. Eiropas Atveseļošanas instrumenta *NextGenerationEU* atmaksa būs paredzamāka nekā pašreizējā periodā, jo nenotiks jaunu obligāciju neto emisijas. Atlikušais svārstīgums refinansēšanas operāciju dēļ tiks pilnībā segts ar fiksētu gada finansējumu *NextGenerationEU* atmaksai, ietverot gan procentus, gan pamatsummu.

4. VIENKĀRŠĀKS UN IETEKMĪGĀKS ES BUDŽETS

---

¹⁸ To uzsvēra Eiropas Revīzijas palāta savos [2022. gada pārskatos par ES budžeta izpildi 2022. finanšu gadā un darbībām, ko finansē no 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fonda \(EAF\) 2022. finanšu gadam](#).

ES budžets ir veidots, pirmām kārtām domājot par tā saņēmējiem. Vienkāršojot un saskaņojot noteikumus un procesus, kas nosaka piekļuvi ES finansējumam, samazinās slogs ES līdzekļu saņēmējiem un labuma guvējiem, īpaši mazajiem uzņēmumiem. Strādājot ar vienkāršotiem noteikumiem un revīzijas kārtību, projektu virzītāji varēs koncentrēties uz rezultātu sasniegšanu.

Saņēmējiem būs vieglāk piekļūt ES līdzekļiem. Visa informācija par finansējuma iespējām tiks apkopota vienā portālā, kas darbosies kā vienota vārteja ES projektu virzītājiem, kuri varēs viegli iegūt informāciju; jaunā portāla izveidē tiks izmantota pieredze, kas gūta saistībā ar Finansējuma un iepirkumu portālu un *STEP* portālu. Tiks racionalizēti konsultāciju un uzņēmējdarbības atbalsta pakalpojumi. Tādējādi vajadzēs mazāk laika, lai atrastu attiecīgo informāciju par finansējuma iespējām.

Nākamajai finanšu shēmai būs vienkāršāka struktūra un mazāk programmu, un tas samazinās administratīvo slogu. Tas nozīmē arī mazāku pārklāšanos, maksimālu sinerģiju un apjomrādītus ietaupījumus, un budžets būs vieglāk saprotams gan iedzīvotājiem, gan ieinteresētajām personām. Turklāt stabila tiesiskā regulējuma izveide ar dalītu, tiešo un netiešo pārvaldību samazina administratīvo slogu. Izmantojot valstu un reģionu partnerības plānus, mēs varēsim ievērojami samazināt plānošanas dokumentu apjomu salīdzinājumā ar pašreizējo situāciju, kad ir vairāki fondi, kuriem jāsaņem daudzi un dažādi plāni un darba programmas, – tādējādi samazināsies slogs valsts un reģionālajām pārvaldes iestādēm.

Lai gūtu lielāku atdevi, jaunajā ES ilgtermiņa budžetā finansējums lielā mērā būs orientēts uz rezultātiem. Tādējādi galvenā uzmanība pārvirzīsies uz būtiskāko: nodrošināt, lai investīcijām būtu vēlamais iznākums. Uz rezultātiem orientēts finansējums, kuru izmaksā par starpposma pasākumu pabeigšanu, nodrošinās, ka ES finansējums ātrāk sasniedz reālo ekonomiku. Plašāk izmantotas vienkāršotu izmaksu iespējas un izmaksām nepiesaistīts finansējums ievērojami samazinās ziņošanas pienākumus līdzekļu saņēmējiem, jo pārbaudes un kontroles būs vērstas uz projektu rezultātiem, nevis izmaksām.

Plašāka finanšu instrumentu un budžeta garantiju izmantošana palielinās sviras efektu un piešķirs ES budžetam lielāku lomu privāto investīciju riska mazināšanā un institucionālo investoru finansējuma piesaistīšanā. Privātā sektora partneri un privātā sektora investīcijas iegūst arvien lielāku nozīmi plaša politikas virzienu un programmu klāsta īstenošanā. Tāpēc budžeta garantijas, finanšu instrumenti un finansējuma apvienošanas darbības (kombinējot atmaksājamo atbalstu ar dotācijas komponentu) kļūs par finansēšanas instrumentu kopuma neatņemamu daļu, atbalstot tādu produktu izmantošanu kā iespējkapitāla parāds, aizdevumi un kapitālieguldījumi.

Finanšu instrumentu un budžeta garantiju biežāku izmantošanu papildinās vienkāršota pārvaldība. Saskaņots tehnisko noteikumu kopums, kas attieksies gan uz iekšējām, gan uz ārējām programmām, veicinās budžeta saskaņotību un samazinās administratīvo slogu īstenošanas partneriem. Eiropas Konkurētspējas fonda ietvaros tiks izveidota vienota budžeta garantija iekšējās politikas īstenošanai, kas būs pieejama arī citām programmām. To papildinās atsevišķa garantija ārpolitikas īstenošanai, kas būs saistīta ar instrumentu “Eiropu pasaulē”. Arī turpmāk viena no svarīgākajām ES ilgtermiņa budžeta iezīmēm būs tā atvērta struktūra, kas ļaus sadarboties ar dažādām starptautiskām finanšu iestādēm, piemēram, Eiropas Investīciju banku, Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banku, valsts attīstību veicinošām bankām un attīstības finanšu iestādēm.

Nākamā ES ilgtermiņa budžeta ietekmi vēl vairāk palielinās politikas izdevumu izmantošana, kurus piešķirs dalībvalstīm un – saskaņā ar instrumentu “Eiropu pasaulē” – trešām valstīm, tādējādi nostiprinot ES finanšu arhitektūru. Tas vairo ES budžeta ietekmi, nodrošinot papildu finanšu resursus, kas atbalsta ES politikas mērķus, aizņemoties līdzekļus izdevumu piešķiršanai un vienlaikus risinot konkrētām valstīm raksturīgas problēmas. Dalībvalstīm izstrādājot savu sākotnējo plānu, būs pieejams šāds papildu atbalsts, lai tās varētu piekļūt tādai finansējuma summai, kas ir samērīga ar to vajadzībām un mērķu vērienīgumu.

Lielāka saskaņotība starp ES un valstu investīciju prioritātēm maksimāli palielinās finansējuma ietekmi un efektivitāti. Turpmākie valstu un reģionu partnerības plāni palīdzēs ES, dalībvalstīm un reģioniem saskaņot investīciju un reformu prioritātes. Šajās partnerībās tiks kombinēts ES un valstu līdzfinansējums, lai finansētu iniciatīvas, kas sekmē ES prioritātes, vienlaikus reaģējot uz vietējām vajadzībām.

Nostiprinātais snieguma satvars atbalstīs ES politikas prioritāšu īstenošanu un uzlabos pārredzamību. Tas nodrošinās, ka horizontālās prioritātes tiek konsekventi piemērotas visā ES budžetā, tostarp attiecībā uz klimatu un bioloģisko daudzveidību, principu “nenodarīt būtisku kaitējumu”, sociālo politiku un dzimumu līdztiesību.

Kopējais klimata un vides izdevumu mērķrādītājs, kas ir vismaz 35 % no kopējās budžeta summas, palīdzēs atbalstu orientēt uz Eiropas zaļā kursa mērķiem. Snieguma satvars arī ievieš vienotus un samērīgus noteikumus par principa “nenodarīt būtisku kaitējumu” īstenošanu visās ES programmās.

Šis snieguma satvars būs liels solis uz priekšu vienkāršošanas ziņā, jo samazinās administratīvo slogu, kas saistīts ar uzraudzību un ziņošanu. Visām attiecīgajām programmām tiks piemērota vienota izdevumu un snieguma uzraudzības sistēma, kas ļaus gūt visaptverošu pārskatu par to, kurās jomās tiek piešķirti ES līdzekļi un kādi tiem ir rezultāti. Šajā satvarā vairāk nekā 5000 rādītāju ir aizstāti ar aptuveni 900 izlaides un rezultātu rādītāju racionalizētu kopumu, 32 ziņojumi par konkrētām programmām ir konsolidēti vienā gada pārvaldības un snieguma ziņojumā un vairāk nekā 30 tiešsaistes portāli ar informāciju par budžetu apvienoti vienā vienīgā lietotājam ērtā piekļuves punktā (“Vienotā vārteja”), tādējādi samazinot slogu atbalsta saņēmējiem un uzlabojot publisku piekļuvi budžeta informācijai. Satvars nodrošinās, ka ES budžeta efektivitāti un lietderību var konsekventi novērtēt, kā iesaka Eiropas Revīzijas palāta¹⁹.

5. TIESISKUMS, PAMATTIESĪBAS UN SAVIENĪBAS FINANŠU INTEREŠU AIZSARDZĪBA

Tiesiskuma ievērošana ir obligāta prasība attiecībā uz visiem fondiem. Ir būtiski, lai uz ES izdevumiem tiktu attiecināti stingri tiesiskuma aizsardzības pasākumi, kas garantē ES finanšu interešu aizsardzību. Tajā pašā laikā pieredze ar pašreizējiem finanšu instrumentiem liecina, ka ES finansiālais atbalsts investīcijām un reformām, kas stiprina tiesiskumu, var piedāvāt reālu pievienoto vērtību. Valstu un reģionu partnerības plāni nodrošinās ciešu sasaisti starp ziņojumā par tiesiskumu iekļautajiem ieteikumiem un finansiālu atbalstu

---

¹⁹ ERP apskats 03/2025 “Iespējas daudzgadu finanšu shēmai pēc 2027. gada”.

mērķorientētām reformām un pasākumiem, kas vairo iestāžu un pilsoniskās sabiedrības spējas uzturēt tiesiskumu. Finanšu atbalsts tiesiskuma reformām apvienojumā ar stingru aizsardzības pasākumu un nosacījumu piemērošanu nodrošinās, ka ES budžets tiek aizsargāts un izmantots tam, lai veidotu Savienību, kuras pamatā ir demokrātija, tiesiskums un pamattiesības.

Valstu un reģionu partnerībās dalībvalstīm būs jāievēro tiesiskuma principi un Pamattiesību harta. Turpinot Kopīgo noteikumu regulā un Atveseļošanas un noturības mehānismā sāko pieeju, tas ļaus nodrošināt naudas plūsmu, ja būs ievēroti pamatnosacījumi par atbilstību tiesiskuma principiem un Pamattiesību hartai. Nākamajā finanšu shēmā, tāpat kā pašlaik *NextGenerationEU*, būtu vajadzīga iespēja bloķēt maksājumus sistēmisku, ar tiesiskumu saistītu trūkumu gadījumā – piemēram, apturēt izglītības iestādēm paredzēto finansējumu, ja rodas problēma ar pamattiesībām, kas saistītas ar akadēmisko brīvību.

ES budžets atbalstīs arī reformas, kas nostiprina tiesiskumu dalībvalstīs saskaņā ar ieteikumiem gada ziņojumā par tiesiskumu. Tas radīs pozitīvus stimulus visām dalībvalstīm stiprināt savas tiesiskuma nodrošināšanas spējas, uzturot un pilnveidojot atvērtu, tiesībās balstītu, demokrātisku, vienlīdzīgu un iekļaujošu sabiedrību, sekmējot un nodrošinot tiesiskumu, kas panākams, stiprinot tiesu sistēmas, korupcijas apkarošanas sistēmas, mediju plurālismu un efektīvu līdzsvara un atsvara sistēmu, kā arī uzlabojot valsts pārvaldes un institucionālo spēju efektivitāti.

Finanšu regula nodrošina Savienības finanšu interešu aizsardzību un liek dalībvalstīm panākt atbilstību **Pamattiesību hartai** un ievērot LES 2. pantā noteiktās Savienības vērtības, kas attiecas uz budžeta izpildi. Turklāt **Nosacītības regula**, kurai nav noteikta termiņa, turpinās aizsargāt ES budžetu no tiesiskuma principu pārkāpumiem. Tā būs mūsu pēdējā aizsardzības līnija, kas attieksies uz visām ES programmām.

Tiks ieviesta lielāka pārredzamība attiecībā uz ES budžeta līdzekļu labuma guvējiem. Sākot no 2028. gada, informācija par ES līdzekļu saņēmējiem tiks publicēta centralizētā datubāzē Komisijas tīmekļa vietnē. Turklāt, lai aizsargātu ES budžetu, īpaši pret iespēju, ka tā līdzekļi tiek negodprātīgi izmantoti radikālu vai ekstrēmistisku uzskatu popularizēšanai dalībvalstīs, Komisija ir gatava meklēt jaunus procesus vai risinājumus, kā rūpīgi pārbaudīt, vai attiecībā uz ES finansējuma labuma guvējiem pastāv drošības riski un vai to darbība atbilst ES vērtībām. 2024. gadā grozītajā Finanšu regulā ir jauns noteikums, ka notiesājošs spriedums par kūdīšanu uz diskrimināciju, naidu vai vardarbību ir iemesls izslēgšanai no ES finansējuma, un tas tiks konsekventi piemērots. Agrīnas atklāšanas un izslēgšanas sistēma, kas aizsargā ES budžetu no krāpšanas un pārkāpumiem, tiks attiecināta arī uz līdzekļiem, ko īsteno dalītā pārvaldībā.

ES budžetam ir jābūt balstītam uz stabilu revīzijas un kontroles stratēģiju, kas ietver ciešu sadarbību starp Komisiju un Eiropas Revīzijas palātu, lai nodrošinātu, ka ES līdzekļi tiek izlietoti saskaņā ar piemērojamiem noteikumiem. Attiecībā uz valstu un reģionu partnerībām Komisija paļausies uz dalībvalstu veiktajām kontrolēm un papildus veiks savējās, galveno uzmanību pievēršot sistēmām, ko dalībvalstis ievieš, lai nodrošinātu stingru ES finanšu interešu aizsardzību. Tiks apvienotas arī *ex ante* un *ex post* pārbaudes, kurās vērtēs maksājumu likumību un pareizību, t. i., atskaites punktu un mērķrādītāju apmierinošu izpildi, vispirms analizējot dalībvalstu iesniegtos plānus, tad pārbaudot iesniegtos maksājumu pieprasījumus un beigās veicot *ex post* revīzijas.

Šobrīd tiek pārskatīta krāpšanas apkarošanas sistēma, lai nodrošinātu ciešāku sadarbību starp visiem iesaistītajiem dalībniekiem – tostarp *OLAF*, Eiropas Prokuratūru un Eiropu – ar

nolūku apkarot pārkāpumus, krāpšanu un korupciju, kas ietekmē ES budžetu. Šī visaptverošā pārskatīšana, kurā ir iesaistīti visi svarīgākie ES krāpšanas apkarošanas sistēmas dalībnieki, radīs lielāku sinerģiju un efektivitāti, izvairoties no dublēšanās ikvienā krāpšanas apkarošanas cikla posmā: krāpšanas novēršanā, atklāšanā, izmeklēšanā, labošanā un attiecīgo summu, tostarp ES budžeta līdzekļu, atgūšanā.

6. VĒRIENĪGS ES BUDŽETS, KO FINANSĒ NO MŪSDIENĪGIEM IEŅĒMUMIEM

ES budžeta finansiālajai jaudai jābūt samērīgai ar Savienības mērķu vērienīgumu. Savienībai saskaroties ar apjomīgiem iekšējiem izaicinājumiem, paaugstinātu ģeopolitisko nenoteiktību un konkurences saasināšanos, ir vajadzīgs pietiekami liels ES budžets, lai panāktu reālas pārmaiņas šajā paziņojumā norādītajās prioritārajās jomās. Veidojot šo budžetu, jāņem vērā pienākums atmaksāt *NextGenerationEU* aizņēmumus, sākot no 2028. gada.

Komisija ierosina ES ilgtermiņa budžetu 1,98 triljonu EUR apmērā, kas atbilst 1,26 % no ES NKI. Budžeta izdevumu un ienākumu daļas ir kā vienas monētas divas puses. Neatliekamās problēmas apvienojumā ar stingriem finansiālajiem ierobežojumiem paver unikālu iespēju veikt budžeta izdevumu un ieņēmumu daļas modernizāciju, kas ir steidzami nepieciešama.

Lai veidotu vērienīgāku daudzgadu finanšu shēmu, kas sniedz pārliecinošu atbildi uz Savienības stratēģiskajām prioritātēm, un lai nodrošinātu *NextGenerationEU* līdzekļu atmaksāšanu, liela nozīme ir jauniem pašu resursiem. Savienībai ir vajadzīgi kolektīvi finansiāli centieni, ko nevar segt tikai ar valstu iemaksām. Jaunu pašu resursu ieviešana samazinās slogu, kas gulstas uz dalībvalstu pleciem, un nodrošinās kopējās ES politikas ilgtspējīgu finansēšanu, vienlaikus saglabājot valstu iemaksas kopumā stabilā līmenī. ES budžeta mērķis ir radīt Eiropas pievienoto vērtību it visiem, un tas prasa arī kopīgo prioritāšu kopīgu finansēšanu.

Tāpēc Komisija, ierosinot jauno ilgtermiņa budžetu, tajā ir iekļāvusi priekšlikumu jaunam lēmumam par pašu resursiem. Šis priekšlikums modernizē un dažādo ES budžeta ieņēmumu avotus. Tajā pašā laikā Komisija ierosina maksājumu daļā palielināt pašu resursu maksimālo apjomu līdz 1,75 % no ES-27 nacionālā kopienākuma, lai segtu pieaugušās finansējuma vajadzības un izveidotu pietiekamu rezervi, kas nodrošinātu, ka Savienība jebkuros apstākļos spēj izpildīt savas finansiālās saistības.

Iestāžu nolīguma mērķis bija radīt satvaru un virzību sarunām par jauniem pašu resursiem pēc 2020. gada. Šīs sarunas ir apstājušās. Lai tās iekustinātu, Komisija ir pārskatījusi visu ES budžeta ieņēmumu daļu. Tajā ir ieviestas jaunas pašu resursu kategorijas un ierosināti mērķtiecīgi pielāgojumi attiecībā uz esošajiem pašu resursiem. ES budžeta finansējumu var arī palielināt, ieviešot citus ieņēmumu avotus. Ierosinātā pakete atbilst ES politiskajām prioritātēm, tās pamatā ir spēkā esošie tiesību akti vai lēmums par pašu resursiem, un to var īstenot, administratīvajam slogam nepārsniedzot saprātīgu apmēru.

Jauni pašu resursi ES prioritāšu finansēšanai

Pašu resurss, kas pamatojas uz emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu, ir cieši saistīts ar Savienības klimata mērķiem, un tam ir ievērojams ieņēmumu potenciāls. Iespējamajam

emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas pašu resursam ir unikālas priekšrocības, jo tas nodrošinās tūlītēju līdzekļu pieejamību pietiekamā apjomā. Lai gan 30 % ieņēmumu no emisijas kvotu izsolēm tiek ieskaitīti ES budžetā, lielākā daļa ieņēmumu joprojām nonāk valstu budžetos.

Oglekļa ievēkorekcijas mehānisma pašu resursu var uzskatīt par emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas “ārējo dimensiju”, un tāpēc saistītais pašu resurss joprojām ir neatņemama paketes sastāvdaļa. Oglekļa ievēkorekcijas mehānisms nodrošina, ka importam uz ES piemēro oglekļa cenu, kas atbilst šo pašu preču ražošanai Eiropas Savienībā.

Jauns, uz nesavākto e-atkritumu apjomu balstīts pašu resurss radītu pozitīvus rezultātus vides jomā, vienlaikus atbalstot Savienības stratēģisko autonomiju kritiski svarīgo izejvielu jomā. Elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumi jeb e-atkritumi ir viena no visstraujāk augošajām atkritumu plūsmām. Tā kā e-atkritumi satur kritiski svarīgas izejvielas, to reciklēšanai un atkalizmantošanai ir būtiska nozīme, lai mazinātu atkarību no ārvalstu piegādātājiem. Lai gan reciklēšanā ir panākts ievērojams progress, savākšanas rādītājs joprojām krietni atpaliek no Savienības mērķrādītājiem. Ieviešot valsts iemaksas, kas balstītas uz dalībvalstu paziņoto nesavākto atkritumu daudzumu, tiks stimulēta atkritumu samazināšana un dalīta savākšana.

Saskaņā ar ierosināto korporatīvo resursu Eiropai uzņēmumi sniegs ieguldījumu ES budžeta finansēšanā. Vairākas ES finansējuma programmas atbalsta uzņēmumus modernizācijā, inovācijā un darbības izvēršanā. Jaunais ES ilgtermiņa budžets veicinās konkurētspēju un ekonomikas izaugsmi un uzlabos uzņēmējdarbības vidi, rosinot ilgtermiņa investīcijas, jo īpaši ar Eiropas Konkurētspējas fonda starpniecību. Šis pašu resursu veids principā neattieksies uz MVU.

Tabakas akcīzes nodokļa pašu resurss sekmētu ES veselības aizsardzības politikas mērķus, vienlaikus radot ieņēmumus ES budžetam. Savienības robežās pastāvošās nodokļu režīmu atšķirības negatīvi ietekmē dalībvalstu politiku, kas ar nodokļu palīdzību tiecas cilvēkus atturēt no tabakas patēriņa. Priekšlikums par tabakas akcīzes nodokļa pašu resursu papildina gaidāmo Tabakas akcīzes nodokļa direktīvas pārstrādāšanu, kuras mērķis ir ieviest pielāgojumus attiecībā uz ES minimālajiem akcīzes nodokļiem un dažām tradicionālo tabakas izstrādājumu kategorijām, nodrošinot vienlīdzīgus konkurences apstākļus vienotajā tirgū.

Esošo pašu resursu pielāgojumi

Ir ierosinātas mērķtiecīgas esošo pašu resursu korekcijas, lai saglabātu ES budžeta ieņēmumu bāzi. Tradicionālos pašu resursus, ko galvenokārt veido muitas nodokļi, iekasē dalībvalstis Savienības vārdā. Turklāt, lai ņemtu vērā inflācijas tendences, ierosināts palielināt tā pašu resursa piesaistīšanas likmi, kura pamatā ir nerekiclētu plastmasas iepakojuma atkritumu daudzums un kurš tika ieviests pašreizējās finanšu shēmas sākumā.

Citi ieņēmumi

ES budžetu var finansēt arī no citiem ieņēmumiem. Citi ieņēmumi papildina pašu resursus. Tie nonāk tieši ES budžetā, atvieglojot spiedienu uz dalībvalstu iemaksām. Vēl citi ieņēmumi tiks radīti, piemēram, palielinot pašreizējo *ETIAS* nodevu, lai to saskaņotu ar citām jurisdikcijām. Komisija arī turpinās darbu, lai ieviestu jaunas maksas, kas saistītas ar Savienības politiku.

7. SECINĀJUMS

Sarunas par 2028.–2034. gada daudzgadu finanšu shēmu ir iespēja Savienībai apliecināt savu vienotību un nodrošināt Savienībai līdzekļus, kas ļaus tai sasniegt savus kolektīvos, vērienīgos mērķus.

Komisija ierosina vērienīgu, dinamisku un uz nākotni vērstu ES ilgtermiņa budžetu. Tajā ir pārņemtas pašreizējās sistēmas priekšrocības un pamatprincipi, taču pati sistēma ir padarīta vienkāršāka, elastīgāka un rezultatīvāka. Ar pakāpeniskām izmaiņām vien nepietiks, lai atrisinātu sarežģīto budžeta vienādojumu, kurā, no vienas puses, uz Savienību ir liktas milzīgas cerības, bet, no otras puses, tai jāpilda savas finanšu saistības saskaņā ar *NextGenerationEU*. Tas nozīmē, ka jāuzdrošinās rīkoties citādi, nodrošinot, ka katrs euro palīdz virzīt Eiropu uz priekšu.

Katrā šo priekšlikumu daļā ir iestrādāta **stabila pārvaldība, pārredzamība un stingra politiskā pārraudzība**. Komisija cieši sadarbosies ar Eiropas Parlamentu un Padomi, lai panāktu vērienīgu, līdzsvarotu un savlaicīgu vienošanos par nākamo daudzgadu finanšu shēmu un nozaru programmām. Eiropas Parlaments un Padome kā budžeta lēmējinstītūcija palīdzēs virzīt ilgtermiņa budžetu, nodrošinot, ka tas visā darbības laikā turpina būt pilnībā saskaņots ar mūsu kopīgajām prioritātēm.

Neatkarīgākai Eiropai jābūt gatavai pārņemt likteni savās rokās. Eiropas Savienība nevar pašauties tikai uz citiem, lai aizstāvētu savas intereses un vērtības. Tas nozīmē, ka mums ir jāizmanto visi pieejamie instrumenti, lai īstenotu mūsu kopīgo programmu un vērienīgos mērķus pārvērstu realitātē. ES budžetam piemīt spēja atrisināt investīcijas un reformas, no kurām ir atkarīga Savienības turpmākā labklājība, kohēzija, drošība un ilgtspēja.

Ir pienācis laiks sadarboties, lai to padarītu par realitāti.

Pielikums. Daudzgažu finanšu shēma 2028.–2034. gadam – tabulas

Nominālās summas faktiskajās cenās, miljonus EUR	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Kopā 2028.–2034.
Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija, lauksaimniecība, lauku un jūras labklājība un drošība	163 088	160 860	158 053	155 565	152 274	140 140	132 240	1 062 220
Valstu un reģionu partnerības plāni, tajos:	135 571	133 134	130 130	127 411	123 879	111 535	103 415	865 075
<i>operācijas lauksaimniecības politikas (KLP) ienākumu atbalsts un zivsaimniecība</i>	42 003	41 994	41 985	41 976	41 965	41 908	41 870	293 701
<i>īģrācija un robežu pārvaldība</i>	5 847	5 633	5 407	5 170	4 922	3 945	3 291	34 215
<i>Ekonomiskā, teritoriālā un sociālā kohēzija, tai skaitā zivsaimniecība, lauku kopienas un tūrisms</i>	75 768	73 334	70 769	68 074	65 240	53 715	46 065	452 965
<i>p.m. Sociālais klimata fonds</i>	10 500	10 300	10 100	9 800	9 400	-	-	50 100
<i>terreg</i>	-	1 753	1 782	1 810	1 840	1 524	1 555	10 264
<i>S mehānisms – Savienības darbības</i>	10 512	8 951	8 690	8 852	8 353	8 853	8 524	63 223
<i>Vienotības drošības tīkls / lauksaimniecības rezerve</i>	900	900	900	900	901	900	900	6 301
<i>ES Solidaritātes fonds</i>	2 706	2 760	2 815	2 872	2 929	2 988	3 047	20 117
<i>HOME tematiskie mehānismi</i>	3 401	3 469	3 539	3 609	3 682	3 755	3 830	25 285
<i>Citi (pilsētas, nodarbinātība un sociālā inovācija u. c.)</i>	3 505	1 822	1 436	1 471	841	1 210	1 235	11 520
<i>S mehānisms – rezerve</i>	1 172	1 195	1 219	1 243	1 268	1 294	1 319	8 710
Atbalsts Kipras turku kopienai	58	63	61	62	64	64	66	438
Decentralizētās aģentūras, to vidū:	2 677	2 866	3 048	3 261	3 483	3 676	3 877	22 888
<i>kontex</i>	1 309	1 421	1 561	1 694	1 827	1 963	2 113	11 888
<i>ropols</i>	320	361	395	430	464	498	531	2 999
NGEU atmaksa	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000	168 000
Rezerve	782	798	814	831	847	864	881	5 817
Konkurētspēja, labklājība un drošība	66 875	81 300	83 176	87 312	88 611	90 706	91 614	589 594
Eiropas Konkurētspējas fonds	42 703	56 663	58 374	70 978	72 286	74 158	75 346	450 508
Eiropas Konkurētspējas fonds (bez inovāciju fonda)	42 653	56 613	58 324	61 925	62 343	63 498	63 945	409 301
<i>pvārsnis Eiropa*</i>	16 243	25 183	26 265	26 891	26 607	27 048	26 765	175 002
<i>šreja uz tīru enerģiju un rūpniecības dekarbonizācija</i>	3 004	3 566	3 636	12 971	13 940	14 737	15 560	67 416
<i>DFS komponents</i>	2 954	3 516	3 586	3 919	3 997	4 077	4 159	26 210
<i>p.m. inovāciju fonds</i>	50	50	50	9 052	9 943	10 660	11 401	41 206
<i>oturbība un drošība, aizsardzības industrija un kosmos</i>	14 733	17 534	17 884	19 544	19 935	20 334	20 741	130 704
<i>igitālā līderība</i>	409	424	439	455	472	489	506	3 194
<i>zselība, biotehnoloģijas, lauksaimniecība un bioekonomika</i>	6 176	7 350	7 497	8 194	8 358	8 525	8 695	54 793
<i>Minimālā summa EKF instrumentam "InvestEU" un konsultāciju pakalpojumiem,</i>	2 547	3 031	3 092	3 378	3 446	3 515	3 585	22 593
<i>indikatīva iemaksa no loģiem (daļa no kopējā EKF)</i>	1 143	1 643	1 642	1 643	1 643	1 643	1 643	11 000
Erasmus+	5 261	5 440	5 625	5 819	6 019	6 224	6 439	40 827
Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments	10 906	11 290	11 342	11 569	11 982	12 045	12 294	81 428
<i>ropas infrastruktūras savienošanas instruments (EISI) – transports, tajā:</i>	7 124	7 354	7 246	7 308	7 550	7 434	7 499	51 515
<i>ilitārā mobilitāte</i>	2 842	2 899	2 609	2 483	2 533	2 214	2 071	17 651
<i>ropas infrastruktūras savienošanas instruments (EISI) – enerģētika</i>	3 782	3 936	4 096	4 261	4 432	4 610	4 795	29 912
Savienības civilās aizsardzības mehānisms+ (UCPM+)	1 316	1 437	1 477	1 535	1 569	1 644	1 675	10 675
AgoraEU	1 099	1 139	1 180	1 223	1 268	1 313	1 360	8 582
<i>ādošā Eiropa* – kultūra</i>	230	238	247	256	265	275	285	1 796
<i>edija+</i>	409	424	439	455	472	489	506	3 194
<i>smokrātija, pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības</i>	460	477	494	512	531	550	569	3 593
Vienotā tirgus programma	833	916	860	885	904	915	925	6 238
Euratom pētniecības un mācību programma, tajā:	1 599	1 434	1 287	1 143	1 219	1 653	1 459	9 794
<i>maksa ITER</i>	946	848	762	676	721	978	863	5 794
Instruments ārkārtas atbalstam Savienībā (ESI)	-	-	-	-	-	-	-	-
Euro aizsardzība pret viltotānu (programma "Perikls V")	1	1	1	1	1	1	1	7
Kodoliekārtu dezekspluatācija (Lietuva)	91	124	87	84	94	94	104	678
Sadarbība kodoldrošuma jomā un dezekspluatācija	135	103	121	128	144	158	177	966
Tiesiskums	101	105	109	114	118	123	128	798
Decentralizētās aģentūras	1 271	1 319	1 354	1 397	1 441	1 486	1 530	9 798
Citi (citas darbības, prerogatīvas)	699	273	277	302	306	320	316	2 493
Rezerve	908	1 104	1 129	1 185	1 203	1 231	1 239	7 999
"Eiropa pasaulē"	24 555	25 127	25 578	30 603	35 761	36 442	37 137	215 203
Instruments "Eiropa pasaulē" (*)	22 787	23 243	23 708	28 448	33 369	34 037	34 717	200 309
<i>āplāšanās, austrumu kaimiņreģions un pārējā Eiropa</i>	4 843	4 940	5 039	6 046	7 093	7 235	7 380	42 576
<i>ubsahāras Āfrika</i>	6 795	6 931	7 069	8 482	9 950	10 149	10 352	59 728
<i>āija un Klusā okeāna reģions</i>	1 900	1 938	1 976	2 372	2 782	2 838	2 895	16 701
<i>tīņamerika un Karību jūras reģions</i>	1 024	1 045	1 065	1 278	1 489	1 529	1 560	9 000
<i>īvie Austrumi, Ziemeļāfrika un Persijas līcis</i>	4 835	4 932	5 030	6 036	7 080	7 222	7 367	42 502
<i>lobālie jautājumi</i>	1 706	1 741	1 775	2 131	2 498	2 548	2 599	14 998
<i>astīgā rezerve</i>	1 684	1 718	1 752	2 103	2 467	2 517	2 567	14 808
Kopējā ārpolitika un drošības politika (KĀDP)	443	454	467	483	494	507	521	3 369
Aizjūras zemes un teritorijas (AZT) (t. sk. Grenlande)	94	144	147	199	153	156	106	999
Citi (citas darbības, prerogatīvas)	310	344	297	325	404	376	400	2 456
Rezerve	920	942	958	1 147	1 340	1 366	1 392	8 065
Administrācija	14 945	15 584	16 281	16 870	17 466	18 062	18 669	117 877
Kopējā rezerve	2 714	1 196	1 229	1 463	1 663	2 051	2 074	12 390
KOPĀ	269 463	282 871	283 088	290 350	294 112	285 350	279 660	1 984 894
% no NKI (ES-27)	1,31%	1,33%	1,29%	1,29%	1,27%	1,19%	1,13%	1,26%

Virs maksimālajiem apjomiem, tostarp:								
Elastības instruments	2 122	2 165	2 208	2 252	2 297	2 343	2 390	15 777
Ukraina	14 286	14 286	14 286	14 286	14 286	14 286	14 286	100 002
"Eiropas katalizators" (aizdevumi politikas īstenošanai VRPP)	-	-	-	-	-	-	-	(150 mljrd.)
Krīzes mehānisms	-	-	-	-	-	-	-	(0,25 % no NKI – 395 mljrd.)
Ārpus DFS								
Eiropas Miera mehānisms	4 357	4 357	4 357	4 357	4 357	4 357	4 357	30 499

DAUDZGADU FINANŠU SHĒMA 2028.–2034. GADAM (SAISTĪBAS)

Nominālās summas 2025. g. cenās, miljonus EUR	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Kopā 2028.–2034.
Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija, lauksaimniecība, lauku un jūras labklājība un drošība	153 681	148 610	143 153	138 137	132 563	119 607	110 652	946 404
Valstu un reģionu partnerības plāni, tajos:	127 751	122 995	117 863	113 137	107 844	95 194	86 533	771 317
<i>Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) ienākumu atbalsts un zivsaimniecība</i>	39 580	38 796	38 027	37 274	36 533	35 768	35 035	261 013
<i>Migrācija un robežu pārvaldība</i>	5 510	5 204	4 897	4 591	4 285	3 967	2 754	30 608
<i>Ekonomiskā, teritoriālā un sociālā kohēzija, tai skaitā zivsaimniecība, lauku kopienas un tūrisms</i>	71 398	67 749	64 097	60 447	56 796	45 845	38 545	404 877
<i>p.m. Sociālais klimata fonds</i>	9 894	9 516	9 148	8 702	8 183	-	-	45 443
<i>Interreg</i>	-	1 620	1 614	1 607	1 601	1 301	1 301	9 044
<i>ES mehānisms – Savienības darbības</i>	9 906	8 269	7 870	7 861	7 272	7 556	7 541	56 275
<i>Vienotības drošības tīkls / lauksaimniecības rezerve</i>	848	831	815	799	784	768	753	5 598
<i>ES Solidaritātes fonds</i>	2 550	2 550	2 550	2 550	2 550	2 550	2 550	17 850
<i>HOME Iemaškie mehānismi</i>	3 205	3 205	3 205	3 205	3 205	3 205	3 205	22 435
<i>Citi (pilsētas, nodarbinātība un sociālā inovācija u. c.)</i>	3 303	1 683	1 300	1 307	733	1 033	1 033	10 392
<i>ES mehānisms – rezerve</i>	1 104	1 104	1 104	1 104	1 104	1 104	1 104	7 728
Atbalsts Kipras turku kopienai	55	58	55	55	56	55	55	389
Decentralizētās aģentūras, to vidū:	2 522	2 648	2 761	2 896	3 032	3 137	3 244	20 240
<i>Frontex</i>	1 233	1 313	1 414	1 504	1 591	1 675	1 768	10 498
<i>Eiropols</i>	302	333	358	382	404	425	444	2 649
NGEU atmaksa	22 616	22 172	21 738	21 311	20 893	20 484	20 082	149 296
Rezerve	737	737	738	738	737	738	737	5 161
Konkurētspēja, labklājība un drošība	63 017	75 108	75 335	77 530	77 141	77 416	76 658	522 205
Eiropas Konkurētspējas fonds	40 240	52 348	52 871	63 026	62 929	63 293	63 046	397 753
Eiropas Konkurētspējas fonds (bez inovāciju fonda)	40 193	52 302	52 826	54 988	54 273	54 195	53 506	362 283
<i>"Apvārsnis Eiropa"</i>	15 306	23 265	23 789	23 878	23 163	23 085	22 396	154 882
<i>Pāreja uz tīru enerģiju un rūpniecības dekarbonizācija</i>	2 831	3 294	3 293	11 518	12 136	12 578	13 020	58 670
<i>DFS komponents</i>	2 784	3 248	3 248	3 480	3 480	3 480	3 480	23 200
<i>p.m. Inovāciju fonds</i>	47	46	45	9 038	9 656	9 098	9 540	35 470
<i>Noturība un drošība, aizsardzības industrija un kosmos</i>	13 883	16 198	16 198	17 355	17 355	17 355	17 355	115 599
<i>Digitālā lidenība</i>	5 820	6 790	6 790	7 276	7 276	7 276	7 276	48 504
<i>Veselība, biotehnoloģijas, lauksaimniecība un bioekonomika</i>	2 400	2 800	2 800	3 000	3 000	3 000	3 000	20 000
<i>Minimālā summa EKF instrumentam "InvestEU" un konsultāciju pakalpojumiem, indikātvai iemaksa no loģiem (daļa no kopējā EKF)</i>	1 077	1 518	1 488	1 459	1 430	1 402	1 375	9 749
Erasmus+	4 958	5 026	5 095	5 167	5 240	5 312	5 388	36 186
Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments	10 277	10 430	10 273	10 273	10 431	10 280	10 287	72 251
<i>Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments (EISI) – transports, tajā:</i>	6 713	6 794	6 563	6 489	6 573	6 345	6 275	45 752
<i>milītarā mobilitāte</i>	2 678	2 678	2 363	2 205	2 205	1 890	1 733	15 752
<i>Eiropas Infrastruktūras savienošanas instruments (EISI) – enerģētika</i>	3 564	3 636	3 710	3 784	3 858	3 935	4 012	26 499
Savienības civilās aizsardzības mehānisms+ (UCPM+)	1 240	1 328	1 338	1 363	1 366	1 403	1 420	9 458
AgoraEU	1 036	1 052	1 069	1 086	1 104	1 121	1 138	7 606
<i>"Radiošā Eiropa" – kultūra</i>	217	220	224	227	231	235	238	1 592
<i>Media+</i>	385	391	398	404	411	417	423	2 830
<i>Demokrācija, pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības</i>	434	440	447	455	462	469	476	3 184
Vienotā tirgus programma	785	846	779	786	787	781	774	5 538
Euratom pētniecības un mācību programma, tajā:	1 507	1 325	1 166	1 015	1 061	1 411	1 221	8 706
<i>iemaksa ITER</i>	892	784	690	600	628	835	722	5 150
Instruments ārkārtas atbalstam Savienībā (ESI)	-	-	-	-	-	-	-	-
Euro aizsardzība pret viltošanu (programma "Perikls V")	1	1	1	1	1	1	1	7
Kodoliekārtu dezekspluatācija (Lietuva)	86	115	79	75	82	80	87	604
Sadarbība kodol drošuma jomā un dezekspluatācija	127	95	110	114	125	135	148	854
Tiesiskums	95	97	99	101	103	105	107	707
Decentralizētās aģentūras	1 198	1 219	1 226	1 240	1 254	1 268	1 280	8 687
Citi (citas darbības, prerogatīvas)	659	252	251	268	266	273	264	2 233
Rezerve	855	1 020	1 023	1 053	1 048	1 051	1 037	7 085
"Eiropa pasaulē"	23 138	23 213	23 166	27 174	31 132	31 103	31 074	190 000
Instruments "Eiropa pasaulē" (*)	21 473	21 473	21 473	25 261	29 050	29 050	29 050	176 830
<i>Paplašināšanās, austrumu kaimiņreģions un pāreja Eiropa</i>	4 564	4 564	4 564	5 369	6 175	6 175	6 175	37 586
<i>Subsahāras Āfrika</i>	6 403	6 403	6 403	7 532	8 662	8 662	8 662	52 727
<i>Āzija un Klusā okeāna reģions</i>	1 790	1 790	1 790	2 106	2 422	2 422	2 422	14 742
<i>Latīņamerika un Karību jūras reģions</i>	965	965	965	1 135	1 305	1 305	1 305	7 945
<i>Tuvie Austrumi, Ziemeļāfrika un Persijas līcis</i>	4 556	4 556	4 556	5 360	6 164	6 164	6 164	37 520
<i>Globalie jautājumi</i>	1 608	1 608	1 608	1 892	2 175	2 175	2 175	13 241
<i>Elastīgā rezerve</i>	1 587	1 587	1 587	1 867	2 148	2 148	2 148	13 072
Kopējā ārpolitika un drošības politika (KĀDP)	417	419	423	429	430	433	436	2 987
Aizjūras zemes un teritorijas (AZT) (t. sk. Grenlande)	89	133	133	177	133	133	89	887
Citi (citas darbības, prerogatīvas)	292	318	269	289	352	321	335	2 176
Rezerve	867	870	868	1 018	1 167	1 166	1 164	7 120
Administrācija	14 083	14 397	14 746	14 980	15 205	15 415	15 621	104 447
Kopējā rezerve	2 557	1 105	1 113	1 299	1 448	1 751	1 735	11 008
KOPĀ	253 919	261 328	256 400	257 822	256 041	243 541	234 005	1 763 056
% no NKI (ES-27)	1,31%	1,33%	1,29%	1,29%	1,27%	1,19%	1,13%	1,26%

(*) 25 miljrd. EUR no 2028.–2034. g. finansējuma varētu novirzīt humānajai palīdzībai.

Virs maksimālajiem apjomiem, tostarp:								
Elastības instruments	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	14 000
Ukraina	13 462	13 198	12 939	12 685	12 437	12 193	11 954	88 867
"Eiropas katalizators" (aizdevumi politikas īstenošanai VRPP)								(150 miljrd. faktiskajās cenās)
Krīzes mehānisms								(0,25 % no NKI – 350 miljrd.)
Ārpus DFS								
Eiropas Miera mehānisms	4 106	4 025	3 946	3 869	3 793	3 719	3 646	27 104